

Payí áamá Xibiruyí nání eáníñínaríní.

Payí rína Judayí Jisasomí díní nîwîkwîro nání oyá sîyîkî imónîgîá aní bîmî ñweagîáyî nání eagîánaríní. Xibiruyí rínîñîpî wigî pîné rarîgîápi tîní nîkumîxînírî rínîñagî nání yoí e wîrînínî. Payí rína eañoyá yoí mîñwîrîrîñîñagî nání “Ámá o nîrîrî eañîrîfîní?” yaiwîpaxî mimónîñîñaríní. Jisaso rîxa anîñnamî nîpeyimáná xwiogwî rîxa obaxî nîpwémáná eñáná payí eañ Judayí Jisasoyá sîyîkî imónîgîá ayo xeanîñî wîmeaayîñîñagî nání anîñî Jisasomí dínî mîwîkwîró pîní nîwiárîro xámî yagîápi ámî íá xîrîpîrîxînírî nîrîrî eañîñîñî. Ayî re nîyaiwîro anîñî sîñî imónîñîpî xaiwî íá xîrîrîxînírî nîrîrî eañîñîñî, “Anîñajî nîyonî Jisaso seáyî e mîwîmónîpa renî? Mosesomî enî seáyî e mimónîpa renî? Apaxîpánîñî imónîgîá xwéowamî enî seáyî e mîwîmónîpa renî? Rîdîyowá xîo ná wînání neaiîñîñîpî apaxîpánîñî imónîgîá xwéowamî ámî ámî neaiîrîgîápîmî seáyî e mimónîpa renî?” nîyaiwîro anîñî Jisasomîní dínî nîwîkwîróa úrîxînírî nîrîrî eañîñîñî.

“Ríná Gorîxo xegî xewaxo eñîpîmî dání nearîñîrîñî.” urîñî nánírîñî.

¹ Gorixoxo enjíná wíá rókiamoagíáwa ríwamínjé earo xixegíní ero egíápimi dání xíoyá xwiyíá negí aríowéyo ayá wí nura nìbayíísáná

² agwí sía yoparíyí tñjé ríná xegí xewaxo xwiyíá rírí amípí wíwapíyemerí enjípimi dání nearíjíríní. Xegí xewaxo amípí imóníjípí nípíní nání xiáwo imóníwínigínírí urípeañoríní. Omí dání añna tñní xwíarí tñní imíxíjíríní.

³ O Gorixoxo níkínírí seáyí e imóníjípí axípí ení aupákíkfí inaríjoríní. Xano yapí pákíní imóníjoríní. Sogwí sinjé emá amípí nípíní oyá xwiyíá enjé eáníjé ríjípimi dání xomaxíníjé yáriníjagí nání xegí imóníjépa síní imóníní. Xewaníjoxo íwí ámá yarígíápi nání yokwarímí wíipaxí oimónírí níwíarímáná nípeyírí Njwíá seáyí émí imóníjoxá wé náúmíní éfí njweaní.

“Gorixomí xewaxo aññajíyo seáyí e múróníní.” uríjé náníríní.

⁴ Gorixoxo o e imóníwínigínírí nurípearí níwímíxíríná aññají e imónííríxínírí urípeañjípimi aga seáyí e wíarí imóníjípí tñní xixeni seáyí e wímíxíjíríní.

⁵ Omí Bíkwxíyo nírinírí eáníjé rípí Gorixoxo uríjépa aññají gíyo axípí uríjíríní, “Joxí ríxa gí íwoxí oimónírí simíxíáríní. Agwí ríná joxíníjé semeááríní.” E uríjépa aññají gíyo axípí uríjíríní? Oweoi, wí e muríjíríní. Xewaxo nání ámí bí re ríjépa aññají gíyí nání axípí ríjíríní, “Nioní xegí xanoní imónímííní. O gí íwo imóníníjoxí.” ríjépa axípí aññají gíyí nání ríjíríní? Oweoi, wí e míríjé enagí nání “O ayo seáyí e wímóníní.” níriní eaaríjíní.

6 Xegí niaíwí xámíníñí emeanjomi xwá rírími nání wírenapíni nání nimóníríná Bíkwyo níríní eáníñí rípi ení ríñíniginí, “Aníñají Gorixoníyáyí níní omí nupúkínimearo seáyí e uméíríxíni.” ríñí enagí nání o seáyí e wimóníni.

7 Aníñají nání Bíkwyo re níríní eáníni, “Gorixo xegí aníñají —Ayí xó sekaxí urípi tñí xixeni seáyí wiipíri nání imónígáyríni. Ayí imíñíñí imóníríxíni wimíxíni ríá ápiáwíñí imóníríxíni wimíxíni yaríñíni.” Aníñají nání e níríní eáníñagí aiwi

8 xewaxo nání re níríní eáníni, “Gorixoxíni, díxí ámáyo numenwearíná ná ríwíyo aí síni axípi aníñí umenwearí pí pí wé róníñí imóníñípi tñí xixeni nerí umenwearí erfáriní.

9 Joxí wé róníñípi nání simónírí unípi nání mísimónipa erí yaríñagí nání Gorixoní díxí Nwááoni nírírípearí ámá díxí imónígáyo seáyí e simíxíagí nání díñí níá sinaríni.” E níríní eáníñagí nání “Xewaxo aníñajíyo seáyí e ríá wimóníni?” yaiwipaxíni.

10 Xewaxomi uríñí rípi ení níríní eáníni, “Ámínáoxíni, iwamíó dání amípi níní wí síni mimóníñáná joxí xwá rírí ikwírorí anína díxí wé tñí imíxíni eníni.

11 Apí aníñíñá enagí aiwi joxí síni aníñí miní nwearfáriní. Anína tñí xwá rí tñí iyíá nípánoyí urí neríná yaríñípaníñí imónáná

12 joxí iyíá níxoperí tarígápa axípi e tírfáriní. Ámá iyíá urú emí nímorí síñí wú pánarígápa axípi anínamí tñí xwá rí tñí e imíxírfáriní. E nerí aí joxí imóníñípi aníñí miní síni axípi

nimónirí xwiogwí díní nímori íá ropaxí mimóní nípweri aí joxí wí mipepa eríáriní.” Xewaxomi e nurirí aí

¹³ ámi axomi re urínípa anínají giyo ení uríníriní, “Nioní áamá joxí símí tñí siarígíáyo xopírará níriri íkwianwí dixí síkwí ikwiáriránání simixiyimíá íná nání nioní imónínápa xixeni axípi nimónirí gí wé náúmíni éf níñwearí weníní nerí ñweaí.” Xewaxomi e urínípa anínají giyo axípi uríníriní? Oweoi.

¹⁴ Xewaxo ríxa e imónínjo enagí aiwí anínají níní ayí sa kwíyíyíriní. Goríxo sekaxí uríípi xixeni seáyí wiipírí nání imónígíáyíriní. Áamá xíto xegí yeáyí uyimixemeaníáyo arírá uwiipírí nání urowáraríníyíriní.

2

*“Jisaso neaiínípi símímaníminí tñííríxini.”
uríní náníriní.*

¹ Xewaxo anínajíyo seáyí e wimónínjo enagí nání xwíyíá o nání aríá wíñwápi pñí níwiárirane ewé gwí míyárinínáná ná jfami níkwíaríga warínípa axípi e yanígínirí apimí xaíwí íá níxírírane píraníní xídíwanígíní.

² Ayí rípi nání seararíní. Eníná Goríxo negí aríowéyo anínají uríro wíwapíyiro éfápimí dání uragípi aí pírf wiaíkipaxí mimónípa erí áamá xwíyíá apimí ogámí nero pírf wiaíkgíá ayí ayo Goríxo xixeni pírf umamori ení enagí nání

³ agwí ríná nene rípi wí yaiwípaxene meníni, “O awíaxí nerí yeáyí neayimixemeaníá nání neaiínípi ríwí nukínimoranénáyí, ananí pírf o

neamamonfápimi dáni nurakínárími upaxírini.”
yaiwipaxene menini. Xámi Áminá Jisaso xewaniho Gorixo yeáyf neayimixemeámíniri neaiariniþi nani ninearimána enána áma omi arfá wigfáwa nene “Neparini.” yaiwiani nani sopiniþi noro wáf neararfná

⁴ Gorixo eni nene “Neparini.” yaiwiani nani emimf tñi ayá riwamónipaxf imóniniþi tñi amipi xixegñi áma mepaxf imóniniþi tñi sopiniþi noa uníriþi. O xfo wimónariniþi tñi xixeni áma awa kwíyfpimi dáni emimf epaxf oimónipoyiniri winiþi tñi egfápimi dáni sopiniþi noa uníriþi.

Yeáyf neayimixemeanfápi nani mfkf ikiho Jisasoni.” uriniþi naniþi.

⁵ Gorixo áma aní siþi imóniníarími — Arí nani nioni niriþi rfwaminiþi eaariniþi. Arími ñweaprfáyf Gorixo aní najowami simañwýóniniþi yeáyf wuriniprfá nani ráriþi mani.

⁶ E neri aí áma wo Gorixomi uriniþi rþi Bikwýyo wí e niriþi eániþagi nani “Ámáyf Gorixoyá diþi tñi amipi niyoni seáyf e niwimóniprfáriþi.” nene re yaiwipaxíriþi, “Ámáyf pí imóniþagi nani Gorixoxi ayf nani diþi ni mori umeariniþiþi? Ayf joxi anani peayf wianipaxýf enagi nani rariþiþi.

⁷ Aniniþi marfáþi, bþi onimiáþi nani áma aní najýyo inimi owimónipoyiniri niwáriþi aí ámi rfwýyo dáni wé íkwianwýyo unwiráriþi seáyf e wimixiri nerfná seáyf e numfeyoari [amipi nñi joxi

dixf wé tñni imixiñfyo seáyí e niwimónirí oumenweáfrixinirí urípeañfriní.]

8 Joxí aññajfraní, amípiraní, nñni ámáyo ínimi wurfnfwínigínirí wimixiñfriní.” Bkwíyo e nírínirí eániní. Goríxo nñni ámáyo yeáyf wurfnfwínigínirí niwimixiríná payíkeyf bí mimixipa ení enagí nání nene re yaiwipaxíriní, “Ámáyf Goríxoyá dñf tñni amípí niyoní seáyí e ría wimóniní?” yaiwipaxí aí agwi ríná nene amípí nñni ámáyo ínimi imóniñagí mí m+wómixariñwiní.

9 E nerí aiwi ámá Goríxo onimiápi nání aññajowami ínimi wimixiñomí ríxa mí wómixiñwáriní. O, ayf Jisaso nání rariñiní. O Goríxo nene nání wá niñeawianirí píraníñf e wílmíginirí yaiwiáragípi tñni xixeni neríná ámá nineneni nání neapeinfa nání onimiápi bí aññajowami ínimi wimónífwínigínirí wimixiñfriní. Ínimi e niwimóniríná ríníñf nimeari pení enagí nání Goríxo ríxa wé íkwianñwíyo uñwiráriní seáyí e wimixirí eníriní.

10 Goríxo —Xfomí dání amípí nñni imónirí nñni ení o nání imónirí ení. O re eníriní. Ámá obaxí xegí fwiaxéníñf nimóníro xewaxo níknirí seáyí e imóniñpa axípi imónipírfá nání omí ríníñf ayá wí wimeañpimi dání wé uroárífmíginirí neríná xixeni imóniñpi tñni eníriní. “Yeáyf neayimixemeanfa nání apáni mfkí ikipaxo, ayf Jisasorfani?” waiwipíriní nání Goríxo e eníriní.

11 Jisaso —O ámáyf Goríxoyá imónífrixinirí wimixariñoriní. O tñni ámá Goríxoyá xfo imixiñfyf tñni wigí xano ná womí dániní

axfpa imonigfayo arira owiminiri nani nerfna wara ayf ingfapa axfp ininigin.

17 Ayinani o apaxpanif imonif xwe wo nimonimana xegf xexirfmeanif imonigfayo piranif ayá urimixiri Gorixo xfo urifp nani dif ufwaripaxf imonifp erf nerfna fwf amá yarigfapf yokwarimf wiipaxf oimoniri ridiyowá yarigfapa axfp ridiyowanif iniminiri nani pipf inipaxf marfai, sa wara xegf xexirfmeayf ingfapf inipaxf enagf nani xfo enf axfp e ininigin.

18 Rinfif wimeanifpimi dani obo iwamfo wipayifo enagf nani amá obo agwi rina dani oreamioáfrixiniri wipayarifyo enf arira wipaxf imonifo enagf nani rarifini.

3

“Moseso seayf e imonagf wo enagf ai Jisaso aga seayf e wiarf muroni.” urif nanirini.

1-2 Ayinani gf nriximeayfne, —Seyfne Gorixo anifnami dani xfoya imonifrixiniri weyo fa seumrifnyfnerini. Seyfne Jisaso nani dif emofrixini. Gorixo nene tif e nani uowarenafifo, ayf orini. Apaxpanif imonif xweo, nene “Apimi dif wkwfroarifwarini.” rarifwapimi piranif xdfrixiniri arira neainifa nani imonifo, ayf orini. Moseso enina amá Gorixoya anifnif imonigfayo numeifna xixeni wiifpa amá Gorixo xfo wimonarifp e ewiniginiri urfpeagf nani xixeni wiifo, ayf axo Jisasorini. O nani piranif dif emofrixini.

³ Ayf rɪpɪ seararɪŋɪnɪ. Anf wiwá nánɪ “Nanjiwárɪnɪ.” nɪrɪro mɪŋf sɪŋá nɪmeeánɪro aiwɪ anf iwámɪ mɪrɪŋo nánɪ aga mɪŋf sɪŋá seáyɪ e umeeánɪpaxɪrɪnɪ. Axɪpɪ e imónɪŋɪpa Moseso nánɪ mɪŋf sɪŋá umeeánɪpaxɪ imónɪŋagɪ aiwɪ Jisaso nánɪ ayf anɪpaxɪ mɪŋf sɪŋá umeeánɪpaxɪrɪnɪ.

⁴ Anf ayf ayf wí xegɪpɪ mimónɪ nɪnɪ áamá mɪrarɪgɪfá aiwɪ amɪpɪ nɪnɪ imónɪŋɪpɪ imɪxɪŋo, ayf Gorɪxo enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ.

⁵ Ayf rɪpɪ nánɪ enɪ “Jisaso nánɪ dɪŋf píránɪŋf émófrɪxɪnɪ.” seararɪŋɪnɪ. Moseso enɪná áamá Gorɪxoyá anɪnɪŋf imónɪgɪfáyo xɪxenɪ píránɪŋf numeirɪná áamá xɪnáiwanɪŋf nimónɪro wigɪ bosowamɪ píránɪŋf nɪwiiróná yarɪgɪfápa axɪpɪ énɪŋf nerɪ amɪpɪ Gorɪxo rɪwɪyo rɪnɪfápi nánɪ woákɪkɪ wɪŋf aiwɪ

⁶ Kiraiso Moseso nimónɪrɪ enɪpa axɪpɪ nimónɪrɪ enɪmani. Omɪ wiárɪ nɪmúrɪrɪ re enɪrɪnɪ. Niáwa áamá xanowayá imónɪgɪfáyo píránɪŋf numeirɪná yarɪgɪfápa Kiraiso axɪpɪ e nerɪ áamá xanoyá anɪnɪŋf imónɪgɪfáyo xɪxenɪ píránɪŋf umeɪŋɪrɪnɪ. Nene wará sarɪwá mɪmárɪnɪ nerane “Jisaso e nɪneaiɪnɪfárɪnɪ.” nɪyaiwirane dɪŋf wikwɪmoarɪŋwápimɪ dánɪ sáyɪ nimónɪrɪ rarɪŋwápɪ anɪŋf minɪ xaiwɪ fá nɪxɪra nuranénáyɪ, ayf anɪ Gorɪxoyánɪŋf imónɪŋwɪnɪ.

“Manɪ pɪrɪ wiaɪkiagɪfáyɪ dɪŋf sɪxɪ ɪnɪfrɪxɪnɪrɪ enɪ mɪŋweagɪfárɪnɪ.” urɪŋf nánɪrɪnɪ.

⁷ Ayɪnánɪ Gorɪxo xegɪ kwíyɪpɪ tɪnɪ Bɪkwíyo dánɪ rɪŋf rɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ segɪ seárɪawéyɪ manɪ nɪwiaɪkiro dɪŋf sɪxɪ ɪnɪfrɪxɪnɪrɪ imónɪŋe

ηweaagfámani, “Agwi ríná mañf Gorixoniya seararηnagi arfá niniróná

⁸⁻⁹ eníná segf searfawéyf áamá dñf meaje nemeróná yagfápa mepa éfrixini. Ayf gf mañf xowiaikimf nñiro nepa enf eánñorfanirf iwamfó níwapf yiroyo neróná xwiogwf 40 pwearfná nionf emfmf níwíwapf ya unápf sñwfw níwfga nuro aíf wígf dñf wakísf ninñiro rfwf nñimoagfárinf. E yagfápa seyfné enf axfpf mepa éfrixini.

¹⁰ Ayfnánf segf searfawé íná ηweagfáyf nánf wikf níwónirf re rññanigini, ‘Ayf íníná dñf xenwfnf moro Gorixonf sekaxf urarñápimf mñxf dñpa ero yarígfáyfrinf.’ nñirf

¹¹ wikf rfá ápiáwññf níwónirfná sfñá womf dánññf re rárnñanigini, ‘Xwfá dñf síxf ínñpfrfa nánf wipñmoárñárimf wí nññweapfrfámani.’ rárnñanigini.” Segf searfawé íná ηweagfáyf Bìkwfyo dánf e nñirññf eánññpf tññf xixenñ nero Gorixomf mañf pfrf níwíakiro nánf dñf síxf ínñfrixinñf enje wí mññweaagfárinf.

“Nearfawéyf Gorixomf mañf wíakíagfápa mepa éwanigini.” urññf nánñññf.

¹² Gf nñrñxf meáyfné, wiyfné sipí nero aríkwfkwf níwírnññpimf dánf Nwfá wí mñpé anññf sññf imónññomf rfwf umófrñññññf píránññf awínññf meñweánñññññf.

¹³ Wiyfné fwf néra nurñññpimf dánf yapf néwapfnñro dñf wakísf ninñróná Gorixomf rfwf umopfrñññññf sfá Bìkwfyo dánf Agwiyf rñññññf sññf imónññánáyf, sññf epaxf enánáyf, sfá ayf ayo xixe enf rñrémñxf inayífrñññññf.

14 Ayí rípi nání seararíjini. Dìjé Kiraisomí iwamíó dání nìwìkwíroranéná wará saríwá mímáríní nerane xaíwí íá xiríjwápi aníjé xaíwí íá nìxìra nurane negí peaníwaé nání siní xaíwí íá nìxìra nuranénáyí, nepa Kiraiso t́nì ikáríníjwaénerínì.

15 Bìkwíyo re nìrínìrì eáníjépi t́nì xixenì neríjépipimí dání ananì dìjé wìkwíroaríjwápi xaíwí íá nìxìra upaxírínì, “Agwí Gorìxo seararíjagí aríá nìwiróná eníá segí seáríawéyí omí maní xowiaíkímí nìwiróná dìjé wakísí nínìro nání ríwí umoagíápa seyíné enì axípi e mepa éfírìxínì.” E nìrínìrì eáníjépi t́nì xixenì neranénáyí, dìjé wìkwíroaríjwápi xaíwí íá nìxìra waníwárínì.

16 Ayí rípi nání seararíjini. Ámá Gorìxo raríjagí aríá nìwiróná maní xowiaíkímí wiagíáyí, ayí gíyírínì? Nínì ayí ámá Moseso Isipíyí aníyo dání wirímeááná e pínì nìwiárímì wagíáyí menírani?

17 Xwiogwí 40 apì pwearíná Gorìxo ámá gíyo wíkwí nìwóga wagírínì? Ayí axíyí íwí nero ámá dìjé meanje dání nìpéa emeagíáyí menírani?

18 Ámá Gorìxo síjáyó dání nuríríná “Xwíá e nìjwearóná dìjé síxí ínífírìxínìrì enífírímì wí nìjweapíríámani.” uragíyí gíyírínì? Ayí axíyí xíomì maní pírí wiaíkiagíáyí menírani?

19 Ayínánì nene níjé re imóníjwini. Neáríawé íná jweaagíáyí dìjé mìwìkwíropa nero nánì Gorìxoyá xwíá dìjé síxí ínífírìxínìrì enífírímì wí nìrémoro jweaagíámani.

4

“Nene dñj sïx ínaníwá nánì imónìje sinì imónìni.” urìñj nánìrìni.

¹ Ayínánì Gorìxo ayí dñj sïx íntírìxìnìrì negí neáríawéyo símìmanjyó dánì urìñjpi sinì enagì nánì xfo á máyo eyeyíromí neríná wiyíné nánì re seaiaiwinìgìnìrì, “Ayí e ñweapaxí mimónìñoj.” seaiaiwinìgìnìrì wáyí nerane píranìñj oyaneyí.

² Negí neáríawéyí á má dñj meañe nemeróná xwíyá xwía dñj sïx íntírìxìnìrì enjírímì nánì yayí winìpaxí imónìñjpi aría wiagíápa nene enì axípi aría winjwárìnì. Ayí aría nìwiro aí aría nìwiróná dñj mìwìkwíropa nero nánì surímá aría nìwiárìro xwía dñj sïx íntírìxìnìrì imónìñjírímì mìrémó á má dñj meañe dánì penowigíawixìnì.

³ Dñj wìkwíroarìñwaéne dñj sïx íntírìxìnìrì enje páwiarìñwárìnì. Ayí Gorìxo rìpi rìñj enagì nánì “Dñj sïx ínaníwá nánì imónìje rìxa ría neaipìmoárinì?” nìyaiwirane nìjía imónìñwìnì, “Gorìxonì manj nìwialkìarìgíáyo wìkí ría ápiáwìnìñj nìwónìríná sñjá womì dánìñj re rárìñanìgìnì, ‘Xwía ayí dñj sïx íntíríá nánì wipìmoárinápimì wì nìñweapírámanì.’ rárìñanìgìnì.” Xwíarí tñnì anína tñnì imìxàrìje dánì amìpì nìpìnì xfo imìxítpì rìxa yàrìnìñagì aiwì xwíyá api e rìñnìgìnì.

⁴ Bìkwíyo wì e sía wé wíúmì dánj wo nimónìmáná Sabaríá imónìñjyì nánì re nìrìnìrì eánìnì, “Gorìxo sía wé wíúmì dánj wo pwearíná amìpì nimìxa núísáná pìnì nìwiárìrì Sabaríá

imóníyimi kikiá nñweari dñj sɔx íññíñrini.”
nirini eánini.

⁵ Ámi wí e dñj sɔx íñpaxe nani re nirini eánini, “Xwá dñj sɔx íñpáfa nani Gorixoní wipimoárinápimi wí nñweapáfa menini.”
nirini eánini. Xwíyá apiau nirini eáninagí nani “Nene dñj sɔx ínaníwá nani imóninje rixa ría imónini?” nñyairane nñjá imóninwini.

⁶ Enína xwíyá xwá dñj sɔx íñpáfa nani imóninñrini nani yayí winipaxípi aría wiagáyí Gorixoní maní xowiaíkími néra warinagáfa nani dñj sɔx íññíñrini eñe xe nñweáñrini sñwí mñwinipa eñ erí wíni e xe nñweáñrini sñwí wñníná erí enagí nani

⁷ re nñyairane nñjá imóninwini, “Nene dñj sɔx ínaní nani imóninje nñweanwáiná nani Gorixo rixa sá amí wíyi rññíñrini.” Bíkwyo dání sá ayi, ayí Agwíyí rññíñrini. Neáráwéyí aría mñwigé dání ná rñwíyo Gorixo maní mñxí ináyí Depitoyáyo dání xwíyá Bíkwyo nioní xámí mññí iroárápi nñrini re rññiniginí, “Agwí maní Gorixoníyá seararinagí aría nñniróná dñj wakísí minipa époyí.” rññí enagí nani “Nene dñj sɔx ínaníwáiná ría imónini?” yaiwiarinwáriní.

⁸ Josuao negí neáráwéyo xwá dñj sɔx íññíñrini eñe nípemeámí nurí nñremóríná dñj sɔx Gorixo e íññíñrini wimóninñpi nepa nññiro sñwíyí, ayimí dání rñwíyo Gorixo sá dñj sɔx ínaníwá nani imóninñí amí wíyi nani rñmñrini enñmaní.

⁹ Ayínani nene re nñyairane nñjá imóninwini, “Sá Gorixo amípi nñni

nimixárimáná dñj sïxí ínñjyínñj imónñj axípí áamá xfoyá imónñgáayf nání dñj sïxí ínñpírfíná sññí imónññí.” yaiwiñwññí.

10 Dñj sïxí ínñríxinñrí enñpimí páwiño, xfo Gorixo xwía amípí nññí imimiximí nyárimáná kikiíá nerí dñj sïxí ínñjpa axípí e nerí xegf e éwññgññí urñpeañpí nyárimáná xewañño rixa dñj sïxí nññí ñweañí.

11 Ayñnání neáríawéyí manj Gorixomí pírí nñwíakiro sññwepígf neañwapíyagfápimí nñxídirane omí rfwí umoañgññí dñj sïxí ínñríxinñrí enñ ñweáwanñgññí anñj minf nerane píranñj nñrñkwññrane oyaneyí.

12 Ayf rñpí nání seararñññí. Xwíyíá Gorixoyápi pí pí oenñrí wimónarññpí tññí xixení epaxí imónñrí enñ eánñrí enñpñññí. Xegf ñwá yinññññj imónññpí kirá manj mñdñmñdání wenj nññyí ñwá yinññpí tññí xixení mimónññí. Kirá aga ñwá yinññf bá xómñj xfáyo tññí enñ wíwíyo tññí dakwipaxípa xwíyíá oyápi ámayo wairñf nñwirñná wigf xwioxíyo íá nñmiárñññí ayá tññí dñj tññí kumixñññe dakwiarññññí. Pí pí áamá dñj moro pí pí “Emñññí oemñññí.” wimónññí yarñgápi eyeyírómf yarñññññí.

13 Amípí nññí Gorixo —Pí pí éwápi nññraní, rñwápi nññraní, yarñj imimf neañáná “Ayf api nání e rñrñññí. E éárñññí.” urañfwáo, ayf orññí. Amípí nññí o imixññyí xegf sññwí anññe dání wí pññí imónñpaxf menññí. Amípí nññí xegf sññwíyo dánññññf nñparárimáná sññññí imónñññí.

*“Negf apaxpánñj imónññf xwéo Jisasorñññí.”
urññf nánññññí.*

14 Nene apaxípaniñí imóniñí xwé wo —O ríxa añínámíni peyiño, ayí Goríxomi xewaxo Jisasoríni. Apaxípaniñí imóniñí xwé o tíñwaéne eñagí nání woákíki nerane “Apimí diñí wíkwíronwíni.” rariñwápi xaiwí ía oxíraneyí.

15 Ayí rípi nání rariñíni. “Negí apaxípaniñí imóniñí xwé nene wé róniñí imóniñípiñí oyaneyíniñí nerína eñí meání yaríñagwi níneanírína wí diñí sipí míneaiaríniñí?” ríseaimónaríni? Oweoi, nene íwí oépoiñíni neaímeaaríñípi o ení íwí oeníni wímeáagí aiwí wí íwí meño nání nene wí e wíaiwipaxí meníni. Sa “Samíñí nimóníni yaríñagwi níneanírína ananí diñí sipí neaiaríñoríani?” wíaiwipaxíniñí.

16 Negí apaxípaniñí imóniñí xwé e imóniño eñagí nání amípi samíñí neaimíxípxaxí imóniñípi wí neaímeáána Goríxo —O ámáyo ayá xwapí urímiñaríñoríni. O wá neawianíni ayá nearímiñaríni oeníni wará saríwá mímaríniñpa nerane oyá siá íkwianwína tíñí e añwí éniñí úwaníñíni.

5

1 Apaxípaniñí imóniñí xwé wo wo nowaní íwí wígi ámá yaríñagípi nání Goríxoyá íráf oníne nání níwuriñiro aiwá peaxí utiro rídiñyowá wíiro epíñí nání xíto wígi imóniñí dání éniñí niyoarí urípeaaríñowaríni.

2 Awa ení wé róniñí imóniñípiñí oyaneyíniñí nero aí eñí neaníro míximopaxí wíagí nání wígi ámá mají nero xenwímiñí kíniñmóníño ananí awayíni mímeyówárf wipaxowaríni.

3 Wé róniḡ ímóniḡpini oyaneḡniri nero aí enḡ neániro miḡimopaxí wíagífa nání wigí áamá íwí yarigíápi nání ridiyowá wiiarigíápa íwí wíwaninḡowa yarigíápi nání eni ridiyowá minipaxí mimónigíáwarini. Awa eni aga ninipaxowarini.

4 Áamá wo xewaninḡo wé ikwianḡwíyo ninḡwírariniri xíto xegí dḡnḡyo dáni rípeánarinḡmani. Oweoi, nowani eniná Gorixo xíto xegí dḡnḡ tḡni Erono api e oimóniri wéyo ía umiriniḡpa axipi umiráná apaxípaniḡ ímóniḡ xwéowa imónarigíáriní.

5 Kiraiso eni xewaninḡo seáyí e nimíeyoániri apaxípaniḡ ímóniḡ xwé woni oimóniminiḡ mirípeáninḡiniḡ. Oweoi, Gorixo omi seáyí e numíeyoari Bikwíyo niriḡniri eániḡ rípi urinḡiniḡni, “Joxi gí íwoxi oimóniri simixíáriní. Agwi ríná joxiniḡ semeááriní.” nuriri

6 Bikwíyo ámi wí e niriḡniri eániḡ rípi eni urinḡiniḡni, “Apaxípaniḡ ímóniḡ Merikisedeko nimóniri enḡ yapí joxi eni axípi anḡ nání e imónirixiniḡ.” urinḡ enḡaḡi nání Kiraiso e imóniḡriní.

7 Xámi o áamá nimóniri xwíá tḡyo ninḡwearíná “Áamá nipiḡkianiro yarigíápi nání wáyí nininiḡniri ápo dḡnḡ síxí nimímopaxoríani?” niyáiwiri arírá oniniri ḡwí piyí niwíriniḡ ḡwí kíkíá tḡni rixinḡ uráná xanomi aríá niwiri píranḡiḡ yapeninḡo enḡaḡi nání omi xixeni aríá wiḡoriniḡ.

8 O Gorixomi xewaxo aí ríniḡ xíomi niwímeari penḡyo dáni re niyáiwiri nijíá imóniḡriní, “Ápomi aríá niwiri xixeni neríná

apí e xixeni rí rínímeaarini?” E niyaiwiri nijáá nimóniri

⁹ xano wimóniñí nipiñi rixa sipearimí niyáñi nání áamá xíomi píri mívíaíki aríá wiarigíá gíyí gíyí níni aníñí miní íníná naníñi ñweapíra nání yeáyí uyimixemeapaxo imóniri

¹⁰ Gorixo re ráñiñipi tñi xixeni imóniri eníñi, “Xwé apaxípaníñí imóniñí Merikisedeko imóniñípa axípi imóniñoriñi.” ráñiñipi tñi xixeni imóniri eníñi.

Jisasomi ríwí umóñixiniñi eríñi wíñi nániniñi.

¹¹ “Nioni ‘Kiraiso nání níríná Merikisedeko nání níríníñí apíñí apíñí imónini.’ osearimíñi.” nínimóniri aiwí aríá iwayí pírogíáyíné, seyíné míkípi nání nijáá imónipíri nání aríge searimíñi?

¹² None ayá wí searéwapíyiwá enagwi nání xamíñíyíné e dání wíyo nuréwapíyipaxí nimóniríná ayí naní imónimíñiri ení aiwí seyíné sñi majímajíá yaríñagíá nání áamá wí ámí Kiraiso nání sírímíñí imóniñípimí dání nisearéwapíyipaxí imónigíáyíneríñi. Seyíné aiwá nípaxí mimóní amíñíñi narígíáyí yapí imóniñoí.

¹³ Ayí rípi nání seararíñiñi. Áamá aiwá nípaxí mimóní sñi amíñí narígíáyí níni “Apí neríná wé róniñipi yaríñoí.” ríñiñipi nání majíá nero nání sñi niaíwí píopia yapí imóniñoí.

¹⁴ E nerí aí aiwáyí áamá rixa ámináníñí imónigíáyí narígíárini. Áamá e imónigíáyí wigí ñiñí tñi píraníñí éwapíñarígíá enagí nání naní

imón+ñj+pirani, sipí imón+ñj+pirani, anani mí óm+xar+g+áy+rini.

6

1-2 Ayináni, nene xwiyá Kiraiso nani sirimñj imón+ñj+pirani anñj miní mirinipa oyaneyi. Ínina ámi ámi xwiyá sirimñj imón+ñj ripi ripi nit+way+rori mirinipa oyaneyi. Xwiyá negí fwá amipí nera nurfna aninim+xin+nanirane yar+ñwápi aga rfwminí n+mamopax+pirani, xwiyá Gorixomi aga dñj niw+kw+ropax+pirani, xwiyá igfá xixegfni eánariñwápirani, Gorixo nanj owim+xin+rí wé seáyí e wikwiárar+ñwápirani, áma pegfáyí ámi wiápnimeap+r+ápirani, Gorixo ámayo mí ómóm+ximí nerí xwiyá umeáraná anñj ñweap+r+ápirani, xwiyá api api ámi nit+way+rori méwap+n+pa oyaneyi. Sa xwiyá Gorixoyá áma arfá niwir+ñj+pimi dání yóf imón+pax+pi éwap+nani nani oxfmeaneyi.

³ Gorixo api xe oépoyn+rí siñwá n+nean+r+nfáyí, anani yanfwini.

⁴ Ayí ripi nani “Xwiyá xami nit+way+rorane éwap+n+ñwápi pñni niwiá+rane xwiyá yóf imónanfwá nani imón+ñj+pi oxfmeaneyi.” searariñni. Áma Gorixo xewan+ño nani “E imón+ñj+or+fani?” oyaiwípoyn+rí rixa wfá wókím+xirí áma aiwá gfgf nerfna nijfá awfí yar+ñj imón+ñj+pi nani imónar+g+fápa axf+n+ñj e nero añ+nami dání Gorixo neaiap+ñj+pi nani nijfá imón+ro kwíyí oyápi áma wíyo tñni nawíni wain+rí

5 áamá aiwá awíí imóniñipi gígf neríiná “Nañt imónini.” yaiwiarigfápa xwiyá Gorixoyápi tñt enj eáninj o yeáy nineayimixemeari neamenñweaníná imóniñipi tñt axípi gígfñinj neríiná “Nañt imónini.” yaiwiro néfasaná

6 diñt wíkwíroarigfápi ríwímini nímamorínáyí, ayí Gorixomi xewaxomi ikaywí oumearípoyiniri ámi yoxátpámñinj yekwiroárarñagfa nání ámi xwiyá kinimóníñixiniri urípaxí imóniñipi bi menini.

7 Ayí rípi nání seararñini. Xwía iniá ámi ámi neari aináná áamá aiwá omiñt íwía urfáy nání aiwá nañt yaparñipi, ayí Gorixo aiwá nañt oyapiniri xwiyá tñt píraninj imixarñipirini.

8 E neri aí xwía iniá ámi ámi neari naíniri aiwi aiwá nañt miyapí ará enj tññini kisonárarñipi, ayí ráñinj imóniñipi enagi nání Gorixo ríxa niramiximíniri nání imóniri árfá yimíniri nání imóniri enjpirini.

9 Diñt sixí seayináyíné, nioní mixel e niseariri aiwi “Seyíné nioní mixel searfápi miyarñoi.” nimónariní. “Óí Gorixo yeáy seayimixemeanfa nání imóniñiyimíní xídarñoi.” nimónariní.

10 Ayí rípi nání seararñini. Gorixo xixeni mimóniñipi tñt miyarñoi enagi nání amípi seyíné xíomi nixídiróná ero áamá xegí imónigfáyo arírá wigfápi sñt níwirñíyo dání síwá réniñt winíro “Nene Gorixoxi diñt sixí riyiñwini.” síwá éniñt winíro yarigfápi nání o wí arfá ikeamopaxí menini.

11-12 Seyíné ríwí síwía niyiri mé áamá enj neáníro Gorixomi diñt wíkwíroro “Xewanñoi óí

oneaimoni.” yaiwiro yarigfáyo dání Gorixo s̄m̄iman̄f̄yo dání “N̄isiim̄ár̄ini.” ur̄iñ̄f̄p̄i w̄imeaar̄iñ̄f̄yo ikan̄iñ̄f̄ wiax̄f̄d̄ip̄f̄r̄i n̄áni seȳf̄né wiȳf̄n̄éni wiȳf̄n̄éni am̄ip̄i n̄f̄ni oneaímean̄f̄n̄r̄i d̄iñ̄f̄ ikw̄f̄moar̄iḡf̄ápi seaímean̄f̄e n̄áni an̄iñ̄f̄ min̄f̄ r̄f̄w̄f̄ n̄iyun̄iro d̄iñ̄f̄ nikw̄f̄m̄óa úf̄r̄ix̄ini.

*“Gorixo r̄iñ̄f̄p̄imi d̄iñ̄f̄ n̄iwikw̄f̄m̄óa úf̄r̄ix̄ini.”
ur̄iñ̄f̄ n̄án̄r̄ini.*

13-14 En̄iná Gorixo Eb̄ir̄f̄amoyá s̄m̄iman̄f̄yo dání B̄ikw̄f̄yo n̄ir̄in̄r̄i eán̄iñ̄f̄ r̄ipi ur̄iñ̄niḡini, “Nion̄i p̄irán̄iñ̄f̄ sim̄ix̄ir̄i d̄ix̄f̄ r̄ár̄f̄awéyo sayá wim̄ix̄ir̄i nem̄ár̄ini.” ur̄iñ̄niḡini. E s̄ñ̄á wo ar̄f̄á eñe d̄án̄f̄n̄iñ̄f̄ nur̄ir̄f̄n̄á ámá wo x̄f̄om̄f̄ seáȳf̄ e m̄úrón̄iño ar̄f̄á eñe d̄áni r̄ipax̄f̄ men̄agi n̄áni xewan̄iño n̄áni n̄ir̄in̄r̄i ur̄iñ̄niḡini.

15 Aȳin̄áni Eb̄ir̄f̄amo yóm̄iñ̄f̄ nimón̄r̄i “Gorixo n̄ir̄iñ̄f̄p̄i xeḡf̄ d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni xe óf̄ nimówin̄iḡini.” n̄iyaiwiri wen̄iñ̄f̄ ner̄i n̄iñweañ̄isáná en̄áná w̄imeañ̄niḡini.

16 Ámá “Nepa nearar̄ini.” oyaiw̄ipoȳin̄r̄i nur̄iróná n̄iyim̄iñ̄f̄ imón̄iñ̄f̄ seáȳf̄ e wimón̄iñ̄f̄ bim̄i d̄áni urar̄iḡf̄ár̄ini. Ámá xw̄iȳf̄á xim̄ix̄im̄f̄ nin̄iro n̄ir̄in̄r̄óná xw̄iȳf̄á ap̄t̄ r̄f̄ápi m̄i d̄áni san̄inar̄iñ̄f̄r̄ini.

17 Aȳin̄áni Gorixo ámá x̄f̄o Eb̄ir̄f̄amom̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄áni ur̄iñ̄f̄p̄i w̄imeañ̄f̄ȳf̄ re oyaiw̄ipoȳin̄r̄i, “Gorixo ar̄f̄om̄f̄ ‘Nañ̄f̄ e n̄iseaiim̄ár̄ini.’ ur̄iñ̄f̄p̄i ám̄i ná r̄f̄w̄f̄yo aiw̄i xeḡf̄ d̄iñ̄f̄ n̄ik̄in̄imón̄r̄i kikīf̄á epax̄f̄man̄f̄.” oyaiw̄ipoȳin̄r̄i s̄ñ̄áyo d̄án̄f̄n̄iñ̄f̄ n̄ir̄ir̄f̄n̄á

xewaninomi dání niriniri e urinipi nání ámi sopiní wáriniginí.

¹⁸ Gorixo, yapí miripaxí imóniño “Símimanjyo dání rirariní.” urinipi síwiá imónipaxí menagi aiwi ámi síwiá mimónipaxí bi xewaninomi dání urinini enagi nání nene anani ení síxí neámixiniri nweanwini. Nene —Gorixo yeáyí neaimixwiniginiri o támíni éf nurane simanjyóniní yeáyí wurinijwaénerini. Nene o neaiiná nání diní wikwímoarinjwápi xáiwí íá xirani nání ení síxí neámixiniri nweanwini.

¹⁹ Nene diní wikwímoarinjwá apimí dání diní síkíki nomixinirane nweanwini. Síkíki oniníwá enagi nání aní ridiyowá yarigíwámí awawá njáwámí rapirapí epanjoárininí iniríwámíniní anani páwiarinjwáriní.

²⁰ Ínimit e Jisaso rixa aniní íníná nání apaxípaniní imóniní xwé Merikisedeko imóninípa axípi nimónimáná nene arirá neaininá nání xámí nineameá páwiníriní.

7

Merikisedeko, apaxípaniní imóniño nání uriní nániriní.

¹ Merikisedeko —O mixí ináyí aní Seremiyí rininipimí umenweagorini. Nwá seáyí e imóniñoyá apaxípaniní imóninorini. O Ebríamo mixí ináyí waú waú awamí xopirarí niyárimo wepariná óf e órorí niniríná Gorixoyá diníyo dání nanini owímeaniri xwiyíá bi tñni naní wimixinorini.

² Amípi Ebiríamo pikiomeáípi yaní wé wúkaú nimemáná bi miní wiño, ayí Merikisedeko orini. Xegí yoí Merikisedekoyí rininípi, ayí xámi negí aga pínéyo dání mîxí ináyí wé róniní umenweaarinoyí rarínwápirini. O Seremi dání mîxí ináyoyí rininípi ení negí aga pínéyo dání mîxí ináyí áamá nîwayíroníro ñweapíri nání wimîxarinoyí rarínwápirini.

³ Bîkwíyo dání xwíyíá bi mirinínagí nání o nání re rîpaxírini, “O xano tîni xinái tîni mayí erí xegí íwiáríawé ení mayí erí enorini. Sía xinái xiriníyi mimónipa erí sía xío peníayi mimónipa erí enorini. Ayínáni o niaíwí Goríxoyáóniní imóninjo enagí nání apaxípa aniní miní imóninorini.” rîpaxírini.

⁴ Seáyí e Merikisedeko imóninípi nání bi diní mópoyí. Negí arío írinjo Ebiríamo amípi awíaxí imóniní wí mîxí nerí pikiomeaníyí yaní wé wúkaú nitimáná bi miní wiño ayí orini.

⁵ Ripaioyá íwiáríawé apaxípániní imónigíáwa Goríxoyá ñwí ikaxí rininípi tîni xîxení nîxídiro nání wigí axíyí, ayí ení Ebiríamoyá íwiáríawéyí imóninagía aiwí wigí amípi yaní wé wúkaú méfápi bi uráparigíáriní.

⁶ E nerí aí Merikisedeko, Ripaioyá íwiáríawéyí wo mimóninagí aiwí Ebiríamo, Goríxo símimaníyo dání “E nîseaimíáriní.” urinjo nîpikiomeari yaní wé wúkaú méfápi bi Merikisedeko nurápirí omí naní bi owímeaníri xwíyíá bi tîni naní wimîxinínigini.

⁷ Xwíyíá rîpi áamá wí “Nepamani.” nîyaiwirí rîpaxípirímani. Nanípi owímeaníri xwíyíá bi

tíni wimixarĩño, seáyi e wimónĩjorĩni. Nanĩpi wímeáo, omĩ simañwĩyónĩñĩ ínimĩ wurĩnĩjorĩni.

⁸ Ripaioyá íwiárfawéwa —Awa nĩpepĩrĩa nánĩ imónĩgĩáwarĩni. Awa wigĩ axĩyĩ yanĩ wé wúkaú méfápi bi nurápiróná ayĩ áamá nĩpepĩrĩáwanĩ uráparĩgĩa aiwi Merikisedeko nurápirĩná xĩo nánĩ Bĩkwĩyo rĩnĩñĩpa anĩñĩ ñweaño urápiñĩnigĩni.

⁹⁻¹⁰ Rĩpi enĩ rĩpaxĩrĩni, “Ebirĩamo yanĩ xĩo méfipi Merikisedeko tíni óf e órórĩ ninĩri minĩ wíaná Ripaio —Oyá íwiárfawé wigĩ wĩnyĩ yanĩ wé wúkaú méfápi bi uráparĩgĩáwami xiáworĩni. O enĩ sinĩ xegĩ xiáwo Ebirĩamoyá kĩmĩñĩyo ínĩyagĩ nánĩ xiáwo Ebirĩamo yanĩ nĩmerĩ Merikisedekomĩ wĩĩpa éniñĩ nerĩ minĩ winĩnigĩni.” rĩpaxĩrĩni.

Apaxĩ xámiñĩpá sinĩ e enjáná siñĩ imónĩñĩ ámi bá nánĩ urĩñĩ nánĩrĩni.

¹¹ Enĩná Gorĩxo ñwĩ ikaxĩ xĩo rĩñĩpi Mosesomĩ minĩ nĩwirĩná Ripaioyáyĩ apaxĩpánĩñĩ imónĩpĩrĩa nánĩ ráriñĩnigĩni. Apaxĩ Ripaioyáyĩ imónĩgĩápá Gorĩxo apá e enĩápĩ nánĩ imónĩwinĩnigĩnĩrĩ ráriñĩpi tíni ayĩ xixeni nero wé nĩroáriro sĩñwirĩyĩ, apaxĩ ámi xegĩ bi imónĩñĩ bá, Erono imónĩñĩpánĩñĩ marĩái, Merikisedeko imónĩñĩpánĩñĩ imónĩñĩ bá imónĩmĩnĩrĩ enĩmanĩ.

¹² Apaxĩ Ripaioyáyĩ imónĩñĩpá apáni mimónĩyagĩ nánĩ ámi bá imónĩñĩrĩni. Ayĩnánĩ ñwĩ ikaxĩ nĩrĩnĩrĩ eániñĩ axĩpĩni sinĩ nimónĩpaxĩmanĩ. Ámi bi enĩ imónĩpaxĩrĩni.

13 Áminá Jisaso, Gorixo e riñoyí Ripaioyáomani. Gwí wirími dánorini. Xegí gwí arími dání wo eníná ridiyowá eri apaxípaniñí imóniri yagímani.

14 Nijíá re imóniñwini. Negí Áminá Jisaso Judaoyá gwírími dání imóniñrini. Nwí ikaxí Gorixo riñí Moseso eañpi Judaoyáyí wí apaxípaniñí imónipírfa nání niriñi meaninigini.

“Jisaso apaxí Merikisedeko imóniñpaniñí imóniñrini.” uríñí nánírini.

15 Apaxí xegí bi imóniñí bá, Merikisedeko imóniñpaniñí nimónirínáyí, nioni re searíapi ríxa siñáni wía órironi, “Nwí ikaxí niriñiri eániñí axípiní siní imónipaxímani. Ámi bi nimónipaxíriní.” seararíapi ríxa siñáni wía órironi.

16 O apaxí Merikisedeko imóniñí apá nimóniríná ñwí ikaxí re riñiñíyo dání, “Ámá gwí arími dáníyírani, e imónigíáyírani, ayíni apaxípa imónipaxíriní.” riñiñíyo dání imóniñímani. Oweoi, o sa xegí eñí eániñíyo dání diñí maníñipaxí imóniñipi tíño eñagi nání imóniñrini.

17 Bíkwiyo niriñiri eániñí rípi nioni seararíapi tíni xixeni eñagi nání rariñini, “Joxi apaxípa Merikisedeko imóniñípa axípi e nimóniri aníñí íníná ñweárixini.” Gorixo e uríñipi nioni seararíapi tíni xixeni eñagi nání rariñini.

18 Sekaxí xámi riñiñí wí eñí neániñi arirá neaipaxí imóniñí bi miriñariñagi nání Gorixo ríxa peá nimoriñiñi.

19 Ayí ηwí ikaxí Moseso neaiapíηíþimi áamá nixídiróná wé róníηí imónígfáyí mimónípaxí enagí nání raríηíni. E nerí aí Goríxo Kiraisomí negí apaxíþá wimíxíηí enagí nání díηí nene ríxa agwí ríná wikwímoaríηwáþi xámi ηwí ikaxí ríníηíþimi ikwímoagwáþimi seáyí e múróníni. Apimí dáníni nene Goríxo tíηí e aηwí éniηí upaxíriñi.

20-21 Goríxo Jisasomí apaxíþá niwimíxíríná xewaníηo nání síηá aríá eηe dáníniηí níríniñi imíxíηíriñi. Ripaioyáyí apaxíþá nimóníroná Goríxoraní, áamá woraní, xámi “Síηá romí dání rírariηíni.” raríηwáþa muríniηáná imónagíáríni. E nerí aí nioní seararíηáomí Goríxo Bíkwyo níríniñi eániηí ríþi uríηínigíni, “Ámínáoní ‘Joxí apaxíþá nimónírí aníηí íníná ηweáíríxíni.’ níríríná síηáyo dáníniηí ríríáoní ámi gí díηí tíni níkinímónírí wí wiaíkímíámani.” uríηínigíni.

22 Ayínání nene “Goríxo ‘E níseaiimíáríni.’ réroáriηí seáyí e imóníηí bí xixení neaiiníáríni.” yaiwianíwá nání Jisaso negí ikíyíηí neaiáriηóníηí imóníni.

23 Apaxíþá xámi imónígfáwa pearígfáwa enagí nání aníηí imónípaxí meníni. Ayínání obaxí nimóga wagíáríni.

24 E nerí aiwí Jisaso aníηí ηweaηo enagí nání apaxíþá o imóníηíþi aníηí þírí tíηweaηíþíríni.

25 Ayínání o áamá xíomí díηí niwíkwróríηíyo dání Goríxo tíηí e aηwí éniηí úfáyí níni nání Goríxomí ríxíηí wuríyíní nání aníηí ηweaηo

enagí nání agwírani, ná ríwíyorani, aníhí yeáyí uyimíxemeapaxoríní.

²⁶ Apaxípaníhí imónígíá go go maríái, xwé imóníhí wo o imóníhípa nene nání xixení imóníní. Síyikwí bí mínípa erí xwíyíá bí uxekwímopaxí mimónípa erí piaxí weánípaxí imóníhí bí muxénípa erí enjoríní. Íwí yarígíáyí yapí wayíá mimónípa nerí aga xegí bí imóníhíoríní. Goríxoyá díní tíní anínamí seáyí ríwámíní peyíhíoríní.

²⁷ Apaxípa xámi seáyí e imónígíáwa sía ayí ayo Goríxo wiwaníhíowa wígí íwí yarígíápi yokwarímí oneaiiníro xámi rídíyowá níyarímáná ríwíyo dání íwí wígí áamá yarígíápi nání rídíyowá wíiarígíápa Jisaso axípi e wí epaxomani. Xewaníhío íwí bí menjo enagí nání á máyo yeáyí uyimíxemeámíní rí nawínání rídíyowáníhí wíiníhí enagí nání wí e epaxomani.

²⁸ Ayí rípi nání “Apaxípaníhí imónígíá go go maríái, xwé imóníhí wo o imóníhípa nene nání xixení imóníní.” seararíhíní. Ámá híwí ikaxí ríníhípímí dání apaxípa oimónípoyní rí rípeáíáwa wé róníhípíní oyaneyíníro nero aí ení neáníro míximopaxí wígíáwaríní. E nerí aí xewaxo axípi e éhíhí imóníhíomani. Goríxo, Mosesomí híwí ikaxípi nurímáná xegí xewaxo apaxí amípi nípihí aníhíní nání sípearímí yárwínígíníhí imóníhípá imóníwínígíníhí xewaníhío nání síhíáyo dáníhíhí níhíníhí urípeaníhíní.

Nene nání anfnami dánf apaxfpánif imónif xwéo nánirini.

¹ Xwiyfá nioni repiyf néra úa kumixinayinipi, ayf rpirini. Negf apaxf xwé imónifpá xixeni nepa seáyf e imónini. O rixa anfnámni Nwfá aga seáyf e wiárf imónifoyá siá íkwianwina tfnf e nání nipeyiri o tñni xixeni nimóniri nání oyá wé náumini éf nweani.

² O apaxfpá amáni nimónirina yarigfápa axipi neri senfá anf mfkf ikiniwami dání —Iwá amá wo rfkárijwamani. Sa Gorixo rfkárijwáriní. Iwami dání yariorini.

³ Apaxfpánif imónigfá xwé wo wo nowani Gorixo wigf amá nání yayf owiniri ridiyowá wiiro peaxf utiro epírfá nání rípeánigfá enagi nání Jisaso eni apaxfpánif imónif xwé wo enagi nání amá xegf imónigfáyo nání ridiyowá bi miwiipa epaxf mimónifirini. O eni amá nñni nání ridiyowá bi wiifirini.

⁴ Amá xwfá tfyo dánf apaxfpánif imónigfáwa nwf ikaxf rinifpimi nixdíro ridiyowá wiiro aiwá peaxf utiro yarigfá enagi nání o sini xwfá tfyo niñweari siñwiriyf, apaxfpánif imónif wo imónimiri enímani.

⁵ Apaxfpá xwfá tfyo imónigfáwa mfkf Kiraiso anfnami dání enipi miyarigfáwarini. Wigf xwfá tfyo dání neróna yarigfápi sa onapámigfinif Kiraiso anfnami yarifipi náninif yarigfá enagi nání rarifini. Moseso Gorixo nání senfá anf xwfá tfyo rfkárimiri yarina o píranif eriri niwiri re urifipi nioni seararifipimi sopif niwarini, “Joxi senfá anf riwánif xopaikigf

oríkáriminiríná dífwí mihípimi dání síwá síhápí xixeni níxídirí ríkáfirixini.” Gorixo Mosesomi e urihípi nioni seararíhápí tñí xixeni imónihagi nání “Apaxípa xwíá tíyo dání imónigíáwa sa Kiraiso anínamí dání yarihípi nání onapámigínihí yarihói.” yaiwihwini.

⁶ E neri aí agwí ríná Gorixo Jisaso apaxípanihí wo nimóniri e níwiniGINIRI urípeanhipi apaxípa xwíá tíyo hweagíáwa e éfirixiniri urípeanhipimi seáyi e múronihagi nání o yarihípi eni seáyi e wimónini. Agwí ríná xwíyíá Gorixo ríwíyo réroárihipi —Api Jisaso neaiihípimi dánini imónipaxí enípirini. Api eni xámi réroáragípimi seáyi e múronini. Ayí rípi nánirini. Ríwíyo símimaníyo dání “Naní e e níseaiimfáriní.” réroárihipi, ayí xámi Mosesomi hwi ikaxí nuriríná símimaníyo dání “Seyíné píranihí níxídiróná e e níseaiimfáriní.” réroáragípimi seáyi e múronini.

⁷ Xwíyíá xámi Gorixo Mosesomi nuriríná réroárihipimi dání o “Gí áamá hwi ikaxí apimi níxídiróná píranihí imónífirixini.” wimónihípi tñí xixeni nimóniro síhwiiríyí, ámi ríwíyo bí réroáriminiri enímani.

⁸ Gorixo áamá ayo ayairirí wihí enagi nání nene eni re yaiwipaxíriní, “Xwíyíá xó xámi re nírirí réroáragí, ‘Gí áamáyí hwi ikaxípimi níxídiróná píranihí e imónífirixini.’ réroáragípi xó wimónihípi tñí xixeni imónihímani.” yaiwipaxíriní. Ayínání Bíkwiyo dání re níriniri eánini, “Ámináoni re seararíhini, ‘Aríá époi. Gorixoní gí áamá Isíreríyí tñí Judayí tñí nání

xwiyá “Nioni e e niseaimfáriní.” síhí bí réoárimfá nání anwí eriní.

⁹ Nioni wígf íwiáfawéyo áamá niaíwí mímeyówáf níméra warígfápa Isipiyí aníyo dání níméra nuríná xwiyá réoáragápi apíníhí imóníhípi nání mírarihíni. Ayí nioni síníhíná réoárfá apimí xixení mixeládaríhíagá níwíníri nání nioni ení xixení peá numorí ríwí umonigíní.’

¹⁰ Ámináoní re rarihíni, ‘Xwiyá ríwéná “Gí Isíreríyo e e níwiimfáriní.” réoárimfápi, ayí rípiríní. Gí hwi íkaxí ríníhípi wígf xwioxíyo aumaúmí wíaríri hwirárirí níyárimáná nioni ayíyá Nwíáoní imónímfáriní. Ayí ení áamá nioniyá imóníprírfáriní.

¹¹ Nioni aumaúmí e wíaráná wígf imónígfáyí wí níwíápínímearo wígf wíníyo nuréwapíyiro “Goríxo nání níjía imónípoyí.” uríprírfá meníní. Áamá níní síyikwíníhí imónígfáyíraní, xwéríxaraní, níní nioni nání ríxa níjía imónígfáyí imóníprírfá enagí nání wí e uríprírfámaní.

¹² Ayí rípi náníriní. Nioni ayá urímíxírí wígf íwí yarígfápi yokwarímí níwiiríná dhíhí peá morí emfá enagí nání rarihíni.’ Bíkwiyo e níriníri eáníní.

¹³ Goríxo xwiyá síhí réoárinípi níriníná xámíhípi íríkwíníhí imíxamoníhíni. Amípi íríkwíníhí imíxamoníhípi ríxa níkeamóga waríhíagí nání apaxí mé anínarihíriní.

Apaxípa xwé imónigfáwa Gorixo nání nanwíní rídiyowá yarigfá nánirini.

¹ Xwiyfá Gorixo xámi réroárinjipi nuriríná xegí áamá nĩbĩro xfómi yayí numeróná “Nene e nĩwiiríná xfo wimónarinjipi rfa yarinjwini?” nĩyaiwiro epírfa nání wiékwfkwiyiri xfo nání anj njwá xwá tfo imóninjíwá nání wiékwfkwiyiri enjiginí.

² Anj njwá iwá, ayí senfá anj rfkárininjíwáriní. Awawá of e ikwíroninjíwámi uyfwí obaxí nĩkĩkĩroáriga unáná mĩxároarigfápi tñi aiwá ikwianwí Gorixo nání peaxí tarigfána tñi bisfkerfá Gorixo nání peaxí tayarigfápi tñi awámi wenjini. Awá yof awawá njwáfawáyí rarigfáwáriní.

³ Rapirapí áwini e epanjoárininjúmi íniríwámi dání awawá ámi wá ikwíronini. Awá xegí yof awawá njwá seáyí e imóninjíwáyí rarigfáwáriní.

⁴ Awawá ná ínimi ikwíroninjíwámi Gorixomi dijí nanj oweanirí rfa ikeáaripírfa nání sfnjá gorí tñi imixinjípi tñi bokisí xwiyfá Gorixo réroárinjipi nání imixinjíwá tñi api awawá awámi e weni. Bokisí awá nimiximáná sfnjá gorí tñi yopirími yárininjíwáriní. Bokisí awámi ínimi xwáfá sixí sfnjá gorí tñi imixinjíwámi ínimi aiwá yof maná rininjípi tñi eranj Eronoyá wirinj eáninjíwá tñi sfnjá piará Gorixo njwí ikaxí urinjípi eáninjína tñi bokisí awá ayí api api íninjíwáriní.

⁵ Awá “Seáyí e Gorixo imóninjípi, ayí apirfani?” oyaiwípoynirí xopaikigí anjnají iwí midáni wúkaú wú midáni wúkaú wú oninjíwáú seáyí e

ɲwíráríníɲíwáríní. Awaú ɲweagííe íníríwámíní Goríxo yokwarímí oneainírí ragí wíwíá eaárayarígíeríní. Apí apí nání repíyí niseaiéra urí píráníɲí áwaní “Apí, ayí apí nání imóníní. Apí nání imóníní.” niseara urí epaxíná rínámaní.

⁶ Amípí apí apí ríxa e niyárimáná apaxípa imónígíáwa awawá óf e ikwíróníɲíwámí Goríxo yayí oneainírí yarígíápi epíríá nání íníná páwiayaríɲagíá aiwí

⁷ awawá ná ínímí ikwíróníɲíwámí apaxípa xwéo, oníní xwiogwí o omí ná bíní páwiaríɲíríní. Nípáwiríná anípáo páwiaríɲímaní. Íwí xíto tíní xegí áamá tíní maiwí nero yarígíápi Goríxo yokwarímí oneainírí ragí naɲwí rídiyowá éfípiyá bí nimeámí páwiaríɲíríní.

⁸ Apímí dání kwíyí Goríxoyápi síwá réníɲí neaiaríní. Awawá óf e ikwíróníɲíwá síní apaxípa imónígíáwa opáwípoyínírí nání ikwíróníɲáná óf nene aɲínamí páwianíwá nání imóníɲíyi síní síɲání mimóníní.

⁹ Awámí dání yagíápi Kiraiso agwí ríná enípi nání neaíwapíyaríɲíríní. Awámí dání Goríxo nene nání yayí owinínírí nání imóníɲípi neróná rídiyowá wíro peaxí tíro yaríɲagíá aí áamá e wííáyí díní wíá níwóníro re yaiwinípaxí meníní, “Apaxípa imónígíáwa rídiyowá e nííáyo dání Goríxo ríxa yokwarímí níí enagí nání oyá síɲwíyo dání ríxa wé róníɲí imóníɲáonírífaní?” yaiwinípaxí meníní.

¹⁰ Ayí rípi náníríní. “Rídiyowá neróná e éfíríxíní. E éfíríxíní.” ríníɲípi sa “Aiwá

nïro iniġf nïro igfá xixegfni eánïro éfrixini.” riniġf imóniġfp̄t enaġi nani e yaiwipaxfmani. E e riniġf ap̄t “Apimi dani áma xwioxf nanf imónipaxfr̄ni.” mir̄niġfp̄r̄ni. Ap̄t, ayf xfo amip̄i s̄iġf imixinf̄e nani wiékwfkwiyiġfp̄ini enaġi nani rar̄iġini.

Kiraiso xewanġo ridiyowánġf wiiniġf nán̄r̄ini.

¹¹ E neri aí Kiraiso amip̄i nanf neámeaar̄iġfp̄i nani apaxfp̄a xwé wo nimónir̄fná senfá aġf xwfá tfyo r̄kár̄iniġiwámi mip̄awí aġfnami páwiġniḡini. E nip̄awir̄fná senfá aġf wé roár̄inr̄i aga seáyi e imónir̄i en̄niġf wiwámi páwiġniḡini. Iwá áma r̄kár̄iḡfiwámani. Xwfá tfyo dán̄iwámani. Aġfnami r̄kár̄iniġiwár̄ini.

¹² Nip̄awir̄fná memé ridiyowá éfpiyá ragfr̄ani, burimákau miá ridiyowá éfpiyá ragfr̄ani, nimeámi aga ġwfá imóniġe mip̄awí xewanġo ridiyowánġf ninimáná xegf ragf nimeámi nawínani páwiġniḡini. Ayinani anġf iníná ġweanf̄wá nani yeáyf neayim̄xemeanor̄ini.

¹³ Áma Gorixoyá s̄iġwtfyo dani xwirfá winiġánayf apaxfp̄a imóniḡfáwa memé ragf t̄ni burimákau oxyf ragf t̄ni burimákau sip̄kf r̄fá n̄f kikinaxfá t̄ni apiaú ap̄t wé t̄ni nimeayir̄i w̄wifá n̄r̄oa úaná áma xwirfá inigfápi Gorixoyá s̄iġwtfyo dani nanf imónar̄igfá enaġi nani

¹⁴ ragf Kiraisoyá —O s̄iyikwf bi mínġo aí kwíyf n̄yim̄niġf imóniġfp̄t ar̄r̄á wiarfná xewanġo ridiyowánġf inġor̄ini. Oyá ragf punfp̄i aġipaxf negf xwioxtfyo igfánġf neaeámoar̄ifr̄ini. Amip̄i nene an̄nim̄xinani

náni yaríηwápi igfáníηf neaeámoaríηf enagí náni dínf wfá níneaónírí “fwf éwápi náni síní ayá míneaduníni.” yaiwiaríηwáríni. Nwífá aníηf síηf imóníηo wimónaríηfpí éfríxínírí igfáníηf neaeámoaríηfríni.

“O péfpimi dání xwiyfá síηf réroáríηfpí mírogwf rixáníηf wiárímóníηfríni.” uríηf náníríni.

¹⁵ Kiraiso níperfná xegf ragf púfpimi dání ámá xwiyfá Goríxo xámi réroáríηfpimi pírf wiaíkgfáyo gwfníηf níroayírorí nání xwiyfá síηf réroáríηfpí nání wáwuηf imóníηoríni. Ámá Goríxo nioniyá imónífríxínírí wéyo íá wumíríηfyo amípí xfo wigf símímanfyo dání “Níseaiimfáríni.” nurírí réroáríηfpí xixení wímeari aníηf íníná imónírí enfa nání wigf wáwuηo imóníηfríni.

¹⁶ Xwiyfá Goríxo réroáríηfpí, ayf ámá síní níηwearfná “Nioní péáná amípí nioniyá ámá ayfni meáfríxíní.” nírrí payf eaáríηfnáníηf imóníni. Payf xano nírrí tíηfpí xegf níáíwf níxídiro amípí meaaníro nerfná xámi ámá níni níjfé nímoníro “Xano ríxa iyf rípeínigíni?” yai-wiáríηáná e meapaxfríni.

¹⁷ Payf ana eaáríηo síní mípepa nerfná payf ana síní surfmána imónaríηfríni. Ayf rípi náníríni. Payf ana nearí tíηo síní síηf ηweañáná ríxa xfo ríηfpí mírogwf rixáníηf níwiárímónípaxf mímoníni. Xfo ríxa níperfná xixení níwiárímónípaxf imóníni. Payf ana xiáwo níperíηfpimi dání rixáníηf wiárímónaríηfna imónaríηfpa xwiyfá Goríxo réroáríηfpí ení

ragí púþpimi dáni rixániñj wiárimónarñjþi imónarñjþrini.

18 Nañwí bi mþþkipa nero siñwiriýf, xwiýfá Gorixo xámi réroárñjþi rixá winiñj niwiárimónimniñri eñþmani. Ayináni apí aí nañwí þikíáná ragí puñþpimi dáni wiárimóniñjini.

19 Ayí rþi seararñjini. Xámi Moseso sekaxí ñwí ikaxí eániñjþpimi dáni riniñj niþini xegí Isireriyó nura núþsáná burimákaú miá tñni memé tñni apiaú ridiyowá éþpiyá ragí tñni iniigí tñni niþeámáná ará íwí xisopýþi riniñjþi niþeari sipisipí fá ayfá rñj bi tñni nawíni gwí niþiríwimáná igfá neari Bikwþpimi wþwiáf eari áma niþoni wþwiáf eari nerfna

20 re urñjini, “Ragí rþpimi dáni xwiýfá Gorixo ‘Seyfne apí e xdfþrixiñi.’ niþeariñi réroárþþi rixa rixániñj wiárimónarini.” urñjini.

21 Axþi e senfá añj rþkáriniñiwámi ragí tñni wþwiáf rori sixí amþi inimi wenþyo wþwiáf rori eñþini.

22 Ayináni ragí wþwiáf niþroa nurñjþpimi dáni amþi ayá wí ñwí ikaxí riniñjþi tñni xiþeni igfá eámóniñjþniñj imónarñjþrini. Ridiyowá nerí ragí mþpupa nerfnaýf, Gorixo íwí áma egfapí wí yokwarimí wiarñþmani.

“Kiraiso niþerñjþpimi dáni íwí nene yarñjwápi ríþýarñjþrini.” urñj naniñri.

23 Senfá añj rþkáriniñiwáraní, sixí amþi iwámi inimi wenþþiraní, apí niþini —Ayí mþkí añfnamí wenþþi tñni ramixiñá imóniñjþrini.

Apí nípini ridiyowá Moseso nerí ragí wíwíá níróa úfpimi dáni igfá eámóniñfpíniniñf imónipaxí enagi aí mfkí anñnamí wenfpí ridiyowá éf seáyí e imóniñfpimi dánini igfá eámóniñfpíniniñf imónipaxíriní.

²⁴ Kiraiso awawá ñwíá imóniñf áamá ikwírogfá wámi —Awá mfkíwámani. Sa mfkí imóniñfwámi dáni ramixiñawáriní. Kiraiso awámi mípawiniginí. Anñnamí mfkí imóniñfwáminí nípawiri nene nání arírá owimíniri Gorixoyá sfmímaní e ñweani.

²⁵ O xwiogwí ayí ayo apaxfpániñf imónigfá xwéowa wiwaninowayá ragí marfái, ragí ridiyowá éfápiyá nimeámi awawá ñwíawámi páwiayarigfápa ámi ámi niñwaninoní ridiyowá owinayimíniri e nípawiri miñweanini.

²⁶ Apaxfpániñf imónigfá xwéowa ridiyowá yayarigfápa ridiyowá owinayayimíniri nerí siñwiríyí, Gorixo xwáarí tñni anñna tñni imixiñe dání ámi ámi nípawiyiríná rñniñf niñwinayipaxí imónimíniri enfirini. E nerí aí ríná sfá yoparíyí tñíná ná bini ridiyowániñf niñwiiniriñfpimi dání fwí áamá yarigfápi rití owiimíniri xwíá tño nání biñiginini.

²⁷⁻²⁸ Áamá nñni aníñf siñf ñweapaxí mimóní ná bini nípemána enána Gorixo mí ómómiximí winfáriní. Ná bini pearigfápa Kiraiso ení áamá nñni fwí yarigfápi yokwarimí owiimíniri axípi ná bini ridiyowániñf niñwiiniri peniginini. Ríwéná ámi biñbiríná áamá fwí yarigfápi yokwarimí owiimíniri nání mfbí áamá xfo nání sfmí niñeadfpéníro xwayí naníri ñweagfáyo aníñf

yeáyí uyimixemeaárĩmĩnĩrĩ bĩnĩárĩnĩ.

10

“Rĩdiyowá xwǎá tǎyo dání yarıgǎáyo dání yokwarĩmǎ wĩ seaiipaxǎ menĩnĩ.” urĩñǎ nánĩrĩnĩ.

¹ Nwǎ íkaxǎ nĩrĩnĩrĩ eánĩñǎpĩ, ayǎ nepa Gorĩxo sǎmĩmanǎyoye dánínĩñǎ “Nanǎ e e nĩseaiimǎárĩnĩ.” urĩñǎpĩ tǎnĩ xixenĩ mǎkǎ ayo mimónǎ mǎkǎ apĩ nánĩ sa onapámĩgǎnĩñǎ inarĩñǎpĩ imónĩnĩ. Sa e imónĩñǎ enagǎ nánĩ xwiogwǎ ayǎ ayo onapámĩgǎ inarĩñǎ rĩnĩñǎpimĩ nĩxǎdĩróná rĩdiyowá axǎnĩ yayarĩgǎpimĩ dání ámá “Gorĩxo tǎñǎ e anwĩ éñĩñǎ ounĩnĩ.” yaiwĩǎyǎ wé roárĩnĩgǎyǎ imónĩpaxǎ wĩ menĩnĩ.

² Rĩdiyowá yayarĩgǎpimĩ dání nepa xwioxǎ igǎnĩñǎ eámónĩgǎyǎ nimónĩro sĩñwĩrĩyǎ, dĩñǎ wǎá nĩwónimáná sĩnĩ “ǎwǎ éápimĩ dání sĩnĩ ayá nĩdunĩñonĩrǎnĩ?” yaiwinĩpaxǎ wĩ menǎgǎ nánĩ ámĩ rĩdiyowá bĩ mepaxǎ imónanĩro egǎárĩnĩ. Rĩxa pǎnĩ wiáranĩro egǎárĩnĩ.

³ E nerĩ aĩ rĩdiyowá xwiogwǎ ayǎ ayo yayarĩgǎpimĩ dání wigǎ ǎwǎ yarıgǎpĩ nánĩ dĩñǎ wimoarĩñĩrĩnĩ.

⁴ Ayǎ rĩpĩ nánĩrĩnĩ. Burimákau oxǎranĩ, meméranĩ, rĩdiyowá éǎpiyá ragǎyoye dání ǎwǎ yarıgǎpĩ yokwarĩmǎ wiipaxǎ wĩ menĩnĩ.

⁵ Ayĩnánĩ Kiraiso xwǎá rĩrĩmĩ nánĩ weapimǎánĩrĩ nimónĩrĩnǎ Bĩkwǎyoye nĩrĩnĩrĩ eánĩñǎ rĩpĩ xanomĩ re urĩñĩnigĩnĩ, “Joxĩ ‘Ámá aiwá peaxǎ tĩro nanwǎ nĩpĩkiro rĩdiyowá ero oépoyĩ.’ mĩsimónĩpa nerĩ aĩ nionĩ nánĩ ámá wará bĩ nimixiyĩñĩrĩnĩ.

⁶ Gorixoxini, joxi áamá ridiyowá neríná Gorixo negí yaríñwápi nání yayí owiniri bi miní noní ríá ikeáárarigíápi nání yayí misinipa erí ridiyowá íwí yaríñwápi Gorixo yokwarímí oneaiiniri yarigíápi nání yayí misinipa erí yaríñoxirini.

⁷ Ayínáni nioní nání Bìkwí xopiníñnamí dání riníñipi tñí xixeni re riríñanigini, ‘Gorixoxini, joxi simónaríñipini oemini ríxa riwoni bíni.’ riríñanigini.” uríñinigini.

⁸ Kiraiso re nurimáná, “Gorixoxini, joxi áamá aiwá peaxí otípoiiniri misimónipa erí nañwí nipiikiro ridiyowá oépoiiniri misimónipa erí áamá ridiyowá neríná Gorixo yayí owiniri bi miní noní ríá ikeáárarigíápi nání misimónipa erí ridiyowá wigí íwí yarigíápi Gorixo yokwarímí oneaiiniri yarigíápi nání misimónipa erí yaríñini. Api nipiini yaríñagíá aí joxi yayí wí misinarinini.” Kiraiso áamá ridiyowá api api ñwí ikaxí niriniri eániñipimi riníñipi tñí xixeni yaríñagíá aiwí Gorixomí xwiýá api e nurimáná

⁹ re uríñinigini, “Joxi simónaríñipini oemini bíáoni riwonirini.” E uríñí enagi nání o ridiyowá amipí nipiini áamá xámí néra wagíapimi síwiá imixiri xewaxo ridiyowá iníñipini seáyi e ikwíkwíñinigini.

¹⁰ Jisasi Kiraiso xano e éwiniginiri wimónaríñipi níxídirí xewaníño nawínáni ridiyowáníñí iníñipimi dání ámaéne Gorixo áamá xwioxí igíáníñí eámónigíáyí imónítrixiniri wimónaríñipi imóníñwáriní.

“Kiraiso ridiyowániníf seaïn-inípimi dáni yokwarimf seaipaxírini.” ur-iníf nánirini.

11 Apaxfpaniníf imónigfá nowani sfá ayf ayo aníf ridiyowá yarigfiwámi éf nírómáná wigf yarigfápi neróná ridiyowá áamá fwf yarigfápi wí yokwarimf wiipaxf mimóninípini ámi ámi yayarigfá aí

12 Kiraiso axfpi e miyarinini. O fwf yarinjwápi yokwarimf neaiminiri nání ridiyowániníf niniríná nawínáni fwf yarinjwápi aniníf xwapírá eaárinfá imóninípí nemáná nipeyirí ámi Gorixo tfini xixeni nimóniri oyá wé náúminí éf nweaniniginí.

13 E éf ninjweari xano áamá omi símf tfini wiarigfáyo xopírarf niwiiri ayo síkwf wikwiárinfa nání wimixiyinfe nání xwayf naniri njweari.

14 Ayf rípi nání rarinini. O ridiyowá ná bini ninirinjípimi dání áamá Gorixo xwioxf igfániníf eámónigfáyf imónírxiniri wimónariníyí aniníf e imónipírfá nání wé roáriniriní.

15 “O xwioxf igfániníf eámónanfá nání sípearimf yáriniriní.” seararinápi kwíyí Gorixoyápi eni Bikwíyo niriniri eáninípimi dání axfpi niri sopiníf warini. Bikwíyo niriniri eániníf rípi nirinimáná,

16 “Ámináoni re rarinini, ‘Xwiyfá ríwéná “Gf imónigfáyo e e niwiimfáriní.” réroárimfápi, ayf rípirini. Gf njwf ikaxf wigf xwioxíyo aumaúmí wíárirí njwirárirí emfáriní.’ ” nirinimáná

17 ámi re rininiginí, “ ‘Wigf fwf egfápi nání tfini rikikiríó egfápi nání tfiní ámi wí diníf

nininíámani.’ Ámináoní e raríηini.” E riníηagi nání “Kwíyípi ení Bíkwyíyo nírinirí eáníηípiimi dání axípi níneariri sopíηí warini.” seararíηini.

¹⁸ Íwí api Goríxo ríxa yokwarímí neaiíηí enagi nání siní xíto yokwarímí oneaiiniri nání ámi ridíyowá epaxí menini.

“Wará saríwá mímáriní Goríxo títáminí úwanígini.” uríηí nánirini.

¹⁹ Ayínáni gí níríxímeáyíné, Jisaso níperíná xegí ragí puñíyo dání nene wará saríwá mímáriní ananí Goríxo tíηí e awawá ηwíá seáyí e imóníηíwámi páwipaxene imóníηwini.

²⁰ O ófí sñíηí imóníηíyi nene nání níneaimoiríná rapírapí áwini e epaníoáriniηú míneapíropa nerí Goríxo títáminí ananí opáwípoyiniri nání érowiápínirí xewaníηo ridíyowáníηí iníηíyo dání ófí sñíηí dñíηí n+yímíηí imónaníwá náníyi neaimoirí

²¹ apaxí ámá Goríxoyá imóníηwaéne nání seáyí e imóníηí bá imóniri enagi nání

²² nene nepáni nimónimi Goríxo títáminí aηwí éniηí úwanígini. Wará saríwá mímáriní dñíηí wíkwírorane “Newaníηene íwí éwápimi dání ayá neaduníηenerfaní?” yaiwinaríηwápi Jisaso xegí ragí wíwíá nearoníηípiimi dání xwioxí igíá eámóníηwaéne imónirane iniígí wíá óríroní tñí igíá eáfí yapí imónirane neríηípiimi dání o títáminí aηwí éniηí úwanígini.

²³ Sími mañíyo dáníniηí “E e níseaiimíáriní.” nearíηo, o nene dñíηí unwírárípaxo enagi nání wé íá míxeánanirane mé waropárfí nerane “O

neariηíþimi diηí wikwímoariηwini.” rariηwáþi eni sini xaiwí fá oxiraneyi.

24 “Arige nerane xixe diηí sipi inirane arirá inirane yaníwáríani?” niyaiwirane e yaní nání eni diηí omoaneyi.

25 Ámá wí yariǵíapa nene Gorixomi yayí umeanirane awí eánariηwáþi ríwímini mimamó xixe eηí sixí neámixinirane síá xfo mí ómómiximí neainíayi aηwi e nimóga baríηagi niwiniiranéná ámi ayá wí niga úwanǵini.

“Gorixomi xewaxo peayí niwianiranénáyí, þírí neamamonfárini.” uríηí nániríni.

26 Ayí ríþi nání searariηini. Nene “Xwiýfá nepaxiηí imóniηíþi, ayí aþíríani?” ríxa e niyaiwimáná aí sini arfki “Ámi fwi oyaneyi.” niyaiwirane e neranénáyí, fwi aþi yokwarímí neaiinfa nání ridiyowá ámi ǵmini ǵiþi iníþaxíriþi?

27 Oweoi, arfki e neranénáyí, píþi epaxí marfái, sa Gorixo xamiηo þírí neamamonfáþi nání miηí yfwí nínrane ηwearane ámá xfo tñi nawini mimóní símí tñi wiarǵíayo ríá rímiþeníηwí eánariηíþi niþfáþi nání miηí yfwí nínrane ηwearane epaxíriþi.

28 Ámá go go ηwí ikaxí Moseso eanþimi þírí wiaikáná ámá siηwí wínarogfáyí waú worani, waúrani, áwaní ránáyí, ayá miþimiþí sa þikiarǵfárini.

29 Ayináni ámá niaíwí Gorixoyáomi peayí wianiro o niþeri xegí ragí puηíþi —Apimi dání xwiýfá Gorixo “E e niþeaiimfárini.”

réroárinjipi rixáninjí wiárimóníagi xwioxí igfáninjí eámónárinjwápi apirini. Xegí ragí punjí api “Pírífaní?” niyaiwiro ráfninjí imoro kwiyí wá neawianarinjípimi ikayíwí umeariro yarigfáyí, áamá sa e yarigfáyí nání seyíné dínj píoí seaimónariní? “Pírí aga ríá tñj Gorixo umamonfápi níwímearfáná aga xixeni ayo wímeanfáriní.” níseaimónípa rení?

³⁰ Xwiyíá rípi, “Níwaninjoni pírfí numamori enj meámfáriní.” rírí ámí xwiyíá rípi, “Ámínáoni gí á máyo eyeyírómf emfáriní.” rírí eno, ayí ná woní Gorixo enagi nání nene dínj e yaiwipaxfáriní.

³¹ Njwá dínj aninjí imóninjípi tñjo pírfí neamamómínírí nání íá neaxéáná ayí nene mñj yíwí írípaxí imóninjagi nání rarínjini.

*“Sípí seaikárarigfáyo xwámámí wífríxini.”
urínj nánírini.*

³² Xámi xwiyíá Gorixoyá iwamfó wíá seaókíáná egfápi nání ámí dínj irónípoyí. Íná xeaninjí ríá tñj ayá wí seaikárfagíá aiwí xwámámí néra ugíawixini.

³³ Wainá á máyá síjwí e níseameámi nurí níseawárimáná ikayíwí seameariro xeaninjí seaikáro yarfná seyíné xwámámí wigíawixini. Wainá seyíné seaikárarigfápa wikárfáyí tñni axí e níkumíxiniro ayo wímeaarinjípi “Nene ení níneaímearfáná ayí ananírini.” niyaiwiro e egíawixini.

³⁴ Á má gwí njweagfáyí nání dínj sípí níwiro arírá wigíawixini. Segí xwíá anj

amipí searápekixéagía aiwi “Negí amipí nearápekixéápimi seáyi e imóniñpí —Apí ná ríwíyo aí bí maníní anñí imóniníápiriní. Apí siní ría wení?” niyaiwiro nání dñí sípí mīseáí yayí tñí xwámámí niwiéra ugíawixiní.

³⁵ Ayínání wará saríwá mīmáriní Jisasomí xídarigíápi pñí mīwiáripiní. E nerónáyí, Gorixo yayí seaimoníáriní.

³⁶ Ayí rípi seararñiní. O gí ámá imónigíáyí e érixinírí wimónarñipí xixení néra núfasána símimaníyo dánñí “E e nīseaiimíáriní.” searñipí neáimeáwiniginírí xwámámí niwiéra úrixiní.

³⁷ Gorixo Bikwíyo nírñinírí eánñí rípi ámá nene yeáyí neayimixemeanío nání rñí enagi nání rarñiní, “O binía nání ná jíamí mimóniní. Siní yómñí mé rixa aññí biníáriní.

³⁸ Gí wé rónñipí yarigíáyí dñí níkwírorñipimi dání dñí niyimñí imónñipí tígíáyí imónipíáriní. E nerí aí ámí wé íá mīxeánánáyí nioní wí dñí yayí niníníamaní.” Gorixo e rñí enagi nání “Xwámámí niwiéra úrixiní.” seararñiní.

³⁹ E nīsearírí aí “Nene ámá wé íá nīmīxeánírí anñaníwaéne wí mimóní dñí níwíkwírorñipimí dání eríkiemeánñwaéne imónñwiní.” nimónarñiní.

11

Ámá dñí níwíkwírorñipimi dání yagíápi nánirñiní.

1 Ámá Gorixomi dñj wíkwíroarigfáyf xfoyá dñj tñni dñj re niyaiwiro wipimónini, “Nene dñj wíkwímoariñwápi o aga xixeni nĩneaiinárini. Amípi xfo neaiapimfániri neariñipi nene sini siñwí tĩ tñni mĩwinariñwápi aí aga nepa imónini.” niyaiwiro wipimónini.

2 Eníná ñweaagfáyf piyo dani Gorixo “Ayf nanj yarinoi.” riñmanĩ. Ayf dñj wíkwíroariñagfa nani riñirini.

3 Nene dñj niwíkwíroriñipimi dani re niyaiwirane nijá imóniñwini, “Gorixo xwári tñni añna tñni nimixirina xegf xwiyfá ríyo dani imóniñf enagf nani amípi nene siñwí winariñwápi nimixirina amípi nene siñwí tĩ tñni mĩwinipaxf imóniñfpi tñni imixiñirini.” Nijá e imóniñwini.

4 Aiborfo Gorixomi dñj niwíkwíroriñipimi dani o nani nanjwí ridiyowá nerina xiráo Keno éfpimi seáyf e imóniñf bi eniniginĩ. Ayinani Gorixo ridiyowá o éfpimi yayf numerina “Aiborfo ámá wé róniñf worini.” riñiniginĩ. Ayinani o rixa penj ami aí Gorixomi dñj niwíkwírori enfpi nene Bíkwíyo fá roariná sininiñf nearéwapiyarini.

5 Inoko Gorixomi dñj wíkwíroariñagf nani mĩpepa oenri ménariñiniginĩ. Gorixo ménapf enagf nani o nani pfá meginigfawixini. Ayf rĩpi nani rariñini. Sini mĩménapi enána Gorixomi píranñf uxídarñagf nani Gorixo o nani yayf winiñfpi nani Bíkwíyo wí e nĩriniri eániñagf nani rariñini.

6 Ámá Gorixomi dñj mĩwíkwírófáyf nani

o dñj yáy winipaxí wí menini. Ayí rípi nánirini. Giyí giyí “Gorixo títámini oumini.” niwimóniríná “Pí pí nepaxímani. Sa Gorixo nepa ría ñweani?” yaiwiro “Ámá xó títámini baníro yarigítáyo yáy wimoaríñorítani?” yaiwiro nero dñj wíkwíropaxírini.

⁷ Nowao Gorixomi dñj niwíkwírori nání o amípi síní miwímeapa éipí nání erírí wíáná xó arítá niwirí xegí fwiaxeýówa yeáy uyimixemeámánirí sipixí wo imixiñiniginí. O xegípi dñj niwíkwírori e neríñyo dání ámá íná xwítá tío ñweaagítáyo xwíyítá umeáriri ámá Gorixomi dñj wíkwíroaríñagíta nání “Ayí wé rónigítáyírini.” ráraríñj wo imónirí eníñiginí.

⁸ Ebíríamo Gorixomi dñj niwíkwírori nání o “Dixí añj re píní niwíárími xwítá nioní síwá simítaé nání úirixini.” uráná arítá niwirí xwítá “Joxí mearítáriní.” urítáyo nání uníñiginí. Nuríná “E nání ría waríñini?” miyaiwipa nerí aí ananí píní niwíárími uníñiginí.

⁹ O Gorixomi dñj niwíkwírori nání ámá añj mí dáñóníñj nimónirí xwítá Gorixo símímaníño dání “Nioní nísíapímítáriní.” uríñjípími niñweaxa uníñiginí. Apími niñwearíná xwítá ámá wíyíyáyóníñj niñweaxa nemerí seníta añj nípákía nurí emeníñiginí. Xegí xewaxo Aisako tñni xiáwo Jekopo tñni awaú —Gorixo egí símímaníño dání “Xwítá rípi níseaiapímítáriní.” uríñowaurini. Awaú ení xano enípa axípi e egísisixini.

¹⁰ Ebíríamo xwítá apími niñweaxa nemeríná añj Gorixo dñj neñwíperí ikwíroníjípími —Añj apí aníñj imóníná nání píráníñj nítiwayírori

ikwíronjǫpírini. Apimi e ηweáimigini neri weninjǫ nerí nǫwearní nání e néra unjinigini.

11 Seraí ení Gorixomí dǫnjǫ níwíkwírorí nání oyá dǫnjǫ tǫnǫ níaíwí xirǫpaxí imóninjǫnigini. Í oxí níróa núísáná rǫxa rǫpaíwí imóninjǫ aí re yaiwinjinigini, “Gorixo, níinǫ rǫxa níaíwí xirǫmǫ nání rárǫno xǫ rǫǫpǫ tǫnǫ xixeni yárarǫno enagǫ nání níinǫ ananǫ dǫnjǫ unwiráǫpaxorini.” yaiwinjinigini.

12 Ayínání Ebirámo —O ámá ná woní aí xweyanǫ sǫpǫpǫ neri rǫxa nípémínirǫnǫnjǫ nerǫnǫ níaíwí tímeááná omí dání íwiáǫfawé sinǫ anǫ píǫyǫ dání ónarǫnjǫyǫ íá mǫropaxí imónirǫ iníki rawǫrawápámí wiáronǫyǫ íá mǫropaxí imónirǫ enǫpa imóninjǫnigini.

13 Ámá nioní níriri rǫwamǫnjǫ neáa weparǫnjǫyǫ nǫnǫ Gorixomí dǫnjǫ níwíkwíróa nuro xwǫyǫfá wigí sǫmǫmanǫyǫ dání “Nǫseaiimǫfárinǫ.” urǫnjǫpǫ sinǫ mǫwímeapa enáná pegǫfawixini. Gorixo wiinǫápimi ná jǫamǫ dánǫnǫnjǫ sǫnjǫwí níwinirǫnǫ yayí nero “Ayí awiáǫfárinǫ.” níyaiwiro waropáǫfǫ nero re nírárimǫ pegǫfawixini, “Xwǫfá rǫrímǫ níηwearanéná ámá anǫ mǫ dánǫenénǫnjǫ níimónirǫ ηweanwinǫ.”

14 Ámá énǫnjǫ imóninjǫpǫ rǫgǫfáyǫ sǫnjání waropáǫfǫ rǫpǫnǫnjǫ yarǫnoǫ, “Negí ηweapaxí imónǫne nání weninjǫ nerí ηweanwinǫ.” sǫnjání waropáǫfǫ apǫnǫnjǫ yarǫnoǫ.

15 Wigí anǫ xámí pǫnǫ níwiárimǫ bígǫfǫ nání dǫnjǫ sǫpǫ wiáǫnjǫgǫ nání e níróro sǫnjǫwírǫyǫ, ámí axí e nání upǫfǫfáǫpǫ imónǫnjǫgǫ nání ananǫ upaxí

imónanïro egfárini.

16 E mepa nero añf seáy e imóninjf bimi —Apí añfnamí imóninjfþrini. Apimi ñweáwaniginiro diñf sipí nïwia wagfрини. Ayináni Gorixo áamá ayf xfomí “Joxí negf Ñwáfáoxirini.” urarigfáþi nání ayá mïwinfagi nání xfo tñni nawíni ñweapfífa nání añf bï wikwíroinjrini.

17-18 Ebirfámo Gorixomí diñf nïwikwírori nání o nepa nioní nimónarinjþi xfdinrifeninoinri iwamfó wíwapiyiáná xegf xewaxo Aisakomí Gorixo urinjrþi tñni xixení ridiyowá eminri eniniginí. Axomí Gorixo símïmanjyo dání re uriniginí, “ ‘Dixí iyf axfpá e imónipfírfáriní.’ rirínáyf Aisakomí dání nemeága upfírfáriní.” urinjf enagi aí xegf xewaxo Aisako, ná woní sininínjf émiaonomí ridiyowá nání pikimnri neríná

19 diñf re moniginí, “Ámá ríxa pegfá aiwi Gorixo owiáþnimeáþoyinri ámi sinjf wimixipaxorfaní?” niyaiwiri Gorixo þrf urakíáná xewaxomí ámi siní sinjf meáagi nání réninjf ripaxfрини, “Ebirfámo xegf niaíwomí yowfyo dání mixeaniginí.” ripaxfрини.

20 Aisako Gorixomí diñf nïwikwírori nání xegf xewaxowáu Jekopomí tñni Isomí tñni awaúmi rfwéná wímeanfáþi nání diñf nimomí xwiyfá bi tñni nanf wimixiniginí.

21 Jekopo Gorixomí diñf nïwikwírori nání ríxa nipéminri añwi e neríná xegf xewaxo Josepoyá xewaxowáumí Gorixoyá diñf tñni nanf wímeáwiniginri xwiyfá bi tñni nanf

nîwimîxîmáná xegí erañîwámî nîkwîrónîrîná Gorîxomî yayí umenînigîní.

22 Josepo Gorîxomî dîñî nîwîkwîrorî nánî rîxa nîpémînrî nerîná rîwîyo xegí Isîrerîyî Isîpîyî añîyo pîní nîwiárîmî upîrîfápî nánî nurîrîná re urîñînigîní, “Nuróná gí enî aî tîní nîmeámî nuro xwîáyo nîweyárîrîxîní.” urîñînigîní.

23 Mosesomî xanîyaú Gorîxomî dîñî nîwîkwîrorî nánî nîaíwî xîrîío awîaxî imónîñagî nîwînrî sekaxî Isîpîyîyá mîxî ináyo “Isîrerîyî nîaíwî oxî nîxîrîrîná pîkîrîxîní.” rárîñîpî nánî wáyî mepa neri Mosesomî emá waú wo nánî pîní ñwîrîrîgîsîxîní.

24 Moseso Gorîxomî dîñî nîwîkwîrorî nánî rîxa xwé niwiarorî nerîná “Isîpîyîyá mîxî ináyomî xemîáíyá xewaxoyî mînrîpa oépoyî.” wîmónîñînigîní.

25 “Sîá ámaéne xwîá tîyo ñweaarîñwápi árîñî imónîñagî nánî xe yayî rîkîkîrîío nerîñîpîmî dánî oneaímeanîrî yarîgîfápî xe néra úîmîgîní.” mîwîmónî “Nîonî ámá Gorîxoyáyî tîñî kumîxînáná uyîñî wîkárarîgîfápî nîonî tîñî nawîñî oneaîkárîpoyî.” yaiwîñînigîní.

26 Xîomî Gorîxo yayî nîwîmorîná wîñîfápî nánî dîñî re moñînigîní, “Ámá Gorîxo yeáyî neayîmîxemeanîfa nánî urowárênápîñîfó nánî peayî nîwîanîro ayá wîmopîrîfápa nîonî enî nîñîrónáyî, Gorîxo yayî nîñîmorîná nîñîfápî amîpî ayá tîñî Isîpîyî añîyo wenîpîmî seáyî e imónîñî enagî nánî ayî ananîrîñî.” nîyaiwîrî nánî “Ámá Gorîxoyáyo uyîñî wîkárarîgîfápî nîonî tîñî nawîñî oneaîkárîpoyî.” yaiwîñînigîní.

27 O Gorixomí dñí nìwìkwírorì nánì Isipiyí anjío pñí nìwiárìmì unjìnigìní. Mìxí ináyo xíomì wikí wónñípi nánì wáyí nerì mú Gorixomí —O áamá wí sñwí mìwìnarìgíforìní. Omì sñwíññí nìwìññí nánì xíomì wímeanjípimì xwámámí nìwirì Isipiyí anjío pñí nìwiárìmì unjìnigìní.

28 Axo Gorixomí dñí nìwìkwírorì nánì anjínají pipíkímí emearìño xegí Isireriyíyá niaíwíyo enì mìpìkipa oenìrì re urìññigìní, “Sipìsipí miá nìpìkiro ragí segí anjì íwíyo xópé nìyára úpoyí.” nurìríná aiwá sá Anjínajo Neamúroagoí rìññíyì nánì érowiápnìññigìní.

29 Isireriyí Gorixomí dñí nìwìkwíroro nánì ipí Ayá Rìñoí rìññíwámì nìxeróná iniígní míd+mídánì deawáráná xwá yeáyí yìkiárìññí ùagí aiwí Isipiyí enì axíyimì owaneyññí éfáyí wínyí aì tñí iniígní emadìrónarìññigìní.

30 Isireriyí Gorixomí dñí nìwìkwíroro nánì o urípi nero anjì yoí Jerikoyí rìññípiyá sñá ákìñáyo bñarìwámìññí sá wé wíúmì dñí waú apimì awí nìmudímoayimáná enáná sñá ákìñápi nìpìññí ìkwierónowìññigìní.

31 Rexapí —Í iyí ede dánì warìgí anjì apimì dñíññí. —Í Gorixomí dñí nìwìkwírorì nánì Isireriyí anjì apimì sñwí wìññarìññí bñiwaúmì yayí tñí nìpemeámì úagì nánì Isireriyí áamá uyíññí yarìgíyáyo nìpìkìróná ìmì mìpìkìgíawìññí.

32 Agwí ámì bì pìpì nìrìrì eámíññí? Áamá rowa, Gidiono tñí Barako tñí Samìsono tñí Jepitao tñí Depito tñí Samuero tñí wíá rókiamoagíáwa

tíni áamá awa egfápi nání repiyí niseaiéra nurfána sfá neaóripaxírini.

³³ Áamá ayí Gorixomi dñjí niwíkwíroro nání áamá mfkí bi bimi xopírará wiro wé róninjí imóninjípi ero Gorixo wigí símimanjío dání “Sanj searápimfáriní.” uríípi wímeari Gorixoyá dñjí tíni pusí sayí raioníyi rininjío manj upírori

³⁴ ríá xwé narinjírími iniígyóninjí anani xopírará emero áamá kirá tíni pikianiri yarígfáyo éf nurakínárimí uro mífí nimónimáná ámi enj síxí eáninjí íniro mífí iníprífa nání enj ríá yfkiro éma siminjí wínarígfá bi bimi mífí xfdowáiro

³⁵ apíxí wigí áamá Gorixoyá dñjí tíni xwáripáyo dání wiápnimeáaná yayí tíni ámi umímíniro egfawixini. E nerí aí Gorixomi dñjí wíkwíroarígfá wíyo áamá wa ía níxero gwí níjiro Gorixomí ríwí umópoyíniri nímépéa nuro “Gorixomí ríwí umóánáyí, nene gwíyo dání seaíkweawáraníwini. E mepa nerínáyí, niseamépéa núwasáná niseapíkianíwini.” uríagfa aí ámi xwáripáyo dání niwíápnimearíná dñjí níyiminjí imóninjípi meáwanígíniri nání ayí uríápi aríá mífíwíawixini.

³⁶ Gorixomi dñjí wíkwíroarígfá ámi wíyo ikayíwí umearíro wíyo iwanj ragí prí uyíkímí ero wíyo senfá tíni gwí jiro wíyo gwí anjío ñwíráiro

³⁷⁻³⁸ wíyo síñá tíni pikiro wíyo só tíni áwini e sfó díyearo wíyo “Enj eánígfáyírfáni?” nírii iwamfó wíwapíyiro wíyo kirá tíni pikiro wigíawixini. Ámi wíyo áamá wí —Ayí sípí áamá imóninjagfa nání áamá Gorixomí dñjí

wikwíroarigfá ayí tñní nikumixinirí ñweapaxí mimónigfáyíriní. Ayí xeaniñí wikáiro uyíniñí umépero yarfná ayí d'wí ikeamóniro memé wará tñní sip+sipí wará tñní rapírapí nání wayfá yíniro áamá dñíñí meanímí aní kwíronímero d'wíniñí enímí nemero sñjá sirírikíyo nípáwiro ñwearo xwárinwíyo nípáwiro ñwearo egfawixiní.

³⁹ Áamá ayí nñní Gorixomí dñíñí n'wíkwírooro nání o “Mimíwiároarigfáyírfani?” wiai-wiáriníñí enagí aí o wigí s'mímaníyo dání “Niseaiimfáriní.” uríñípi m'wímeaníniginí.

⁴⁰ Ayí rípi nániríní. Eníñá nene nání Gorixó dñíñí re neñwiperí yaiwiáriníniginí, “Áamá ayí nání seáyí e imóniñí b' wíimíginí.” yaiwiáriníñí enagí nání api áamá nioní n'ra weapfáyo siní m'wímeaníniginí. Ayí wigípi Gorixó “Gf áamá wé rónigfá api imónírfixiní.” yaiwiárinípi tñní xixení imóníprfá nání marfáí, ayí tñní nene tñní nawíni imónanf'wá nání ayo xámí m'wímeaníniginí.

12

“Gorixó s'iyikí neareaarfná Jisasomí s'ñwí winaxíd'poyí.” uríñí nániríní.

¹ Ayínání nene pí yanf'wíni? Áamá “Gorixomí dñíñí n'wíkwírorfná e epaxírfani?” oyaiwípoyinirí s'wáníñí n'neainirí neaíwap+yarigfá ayí obaxí ayá wí m'idímídáni wiárf wiárf neadéronagfá nání pí yanf'wíni? Sa rípiní oyaneyí. Amípi nñní upup'gfí neaikáraríñípi p'ñní wiárirane negfí f'wí siní

mé ípeaaríḡwápi píní wiárirane nemáná Gorixo api e imóníírixíníri wimónaríḡpi imónaníwá nání áamá yamíyamúróníḡ inaríḡápa nene ení omí nixídiranéná ení neánirane axípi e oyaneyí.

² E neranéná Jisasomí —O nene Gorixomí díní wíkwíroaníwá nání imóníḡpi míkí ikirí wé roárírí enjoríní. O díní nífá ríwíyo winíníápi nímeáwiníḡíníri níyekwíroáríroná wíápipimí xwámámí níwirí ayá winípaxí wikáríápi nání paimímí enjoríní. Níwiápinímeámáná ámí Gorixo tíní xixení nimóníri míxí ináyí siá íkwianwí o éf ḡweanínamí wé náúmíní éf ḡweanoríní. Omí sḡwí owínaxídaneyí.

³ Ayá sipí seaimíxírí ení samíḡ seawerí mepa eníá nání íwí yaríḡáyí sipí ayá wí wikáríagíá aí xwámámí wiḡo —Ayí Jisaso nání raríḡíní. O nání píraníḡ díní mópoyí.

⁴ Seyíné íwí yaríḡáyí seaikáraríḡápi xwámámí níwia núfásáná aiwí segí wí síní míseapíkíḡáríní.

⁵ Nene niaíwene náníníḡ Bíkíyo ení rírémíxí níníri eáníḡ rípi seyíné ríxa aríá ikeamogíáríní, “Gí niaíwoxíní, Ámíná Gorixo síyikí ríreaaríḡpi nání peayí míwianípaní. Píraníḡ simíximíníri nání míxí ríránáyí, ayá sipí mísimíxípaní.

⁶ Ayí rípi náníriní. Ámá Ámínáo ‘Gí niaíwíríání?’ níyaiwirí díní síxí uyaríḡíyo síyikí urearí síkwíá earí yaríḡ enagí nání raríḡíní.” Bíkíyo e níríníri eáníḡpi seyíné ríxa peá mogíá enagí nání raríḡíní.

⁷ Seyíné Gorixo xeaníḡ seaímeaaríḡpimí dání xe síyikí oneareaníri ríxa xwámámí níwiéra

warĩñoi. Niaíwí xano siyikí murearĩñí wo rimónĩnĩ? Oweoi, mimónĩnĩ. Ayínání xano xegí niaíwíyo wiarĩñípa Gorixo enĩ axípi e seaiarĩnĩ.

⁸ E nerĩ aĩ Gorixo xegí niaíwí nĩyonĩ siyikí ureaarĩñí enagĩ nání seyíné siyikí mĩseareapa nerĩnáyí, xegí niaíwíyíné mimónĩ sa óf e dání niaíwíyínéñĩñí imónĩñoi.

⁹ Rĩpi nání enĩ dĩñí mópoyĩ. Nene sinĩ niaíwí enáná negí xwíá tĩyo dání ápowa siyikí neareaagí aiwĩ wé ikwiañwíyo uñwirárágwárĩnĩ. Nene e neranéná nañĩ nerĩ aiwĩ re rĩseaimónarĩnĩ, “Ápo Gorixomĩ —Dĩñí tĩñí imónĩñí nĩpĩnĩ imixĩño, ayí orĩnĩ. Omĩ ínĩmĩ wurĩnĩpaxĩmanĩ.” rĩseaimónarĩnĩ? Oweoi, añĩpaxĩ ínĩmĩ wurĩnĩpaxĩ enagĩ nání e nerane dĩñí nĩyĩmĩñí tĩñwaéne oimónaneyĩ.

¹⁰ Ayí rĩpi nánírĩnĩ. Nene sinĩ niaíwí enáná xwíá tĩyo dání ápowa anĩñí maríái, siyikí ná bĩnĩnĩñí nĩnearearĩná “E nĩwirĩná ayí nañĩ imónĩñĩpi wíwapĩyarĩñwĩnĩ.” wimónarĩñĩpi neareaagía aiwĩ Gorixo siyikí nĩnearearĩná siyikwí mínĩñí xó imónĩñĩpi nene enĩ imónanĩwá nání arĩrá owimĩnĩrĩ neareaarĩñĩrĩnĩ.

¹¹ Gĩyí gĩyí nañĩ oimónĩpoyĩnĩrĩ siyikí nurearĩ sinĩ e wiarĩná yayí mĩwinĩ dĩñí sĩpĩnĩ wiarĩñĩrĩnĩ. E nerĩ aĩ siyikí nurearĩñĩpimĩ dání yayíwí numéra núśáná wárĩñĩyí náníñí nĩwerĩ wé rónĩñí ero nĩwayĩróñĩro ñwearo epaxĩrĩnĩ.

Erĩrĩ nĩwirĩná urĩñĩpi nánírĩnĩ.

¹² Ayínání segí wé imĩñí mĩxĩwenĩyí ámĩ ríá sĩmĩxĩro sĩkwí xómĩñí ikwíó seaiarĩñĩyí ámĩ

irú pfmixiniro nemána enj neániro Gorixomi xfdfrixini.

¹³ Segf xómijf xenwimini nweañf muyfkinipa nerí ámi nanj oimóniri óf símf inijyimi úfrixini.

¹⁴ Ámá níní tñí mixf minf arige píránijf menaniréwiniro anijf minf ero siyikwf mínijf Gorixo “Ámá nioniyáyf e imónfrixini.” wimónarijfpí —Apí tñí xixeni mimónigfáyf Ámináomi wí sñwí winipfrámani. Apí tñí xixeni oimónaneyiniro anijf minf ero éfrixini.

¹⁵ Segf wo Gorixo ayá nisearimixiri seaiijfpimi rfwf mamoniginiri awinijf mearónfrixini. Aiwá maiwí sixíyo niyiríná yíkf yarijf bí tñí yíaná aiwá nipini yíkf imixarijfpa segf wo sipí nerijfyo dání niyfnéní axfpí seainiginiri píránijf awinijf mearónfrixini.

¹⁶⁻¹⁷ Segf wo Isónijf —O xiráo imónijfpimi dání xanoyá amipí meapaxf imónijfo aí aiwá ná biní niminiri nání amipí apí peá nimori “Gf gwíáo xe meáwiniginí.” wimónagorini. Ámi rfwfyo dání ápo xwífá bí nanj onimixiniri rixijf urfagi aí xano arfá m+wíagi nání xwífá bí tñí nanj onimixiniri ñwí piyf núrini aiwí xfo xámi rfwf umonjfpí ámi rfwfyo níkinimóniri meapaxf mimónijniginí. Segf wo ámá ónijf Gorixomi rfwf umoarigfáyf yapí imónijniginiri nániraní, fwf inarigfáyf yapí imónijniginiri nániraní, píránijf awinijf mearónfrixini.

*“Seyné siní kikinijf mé rixa náyo páwiarijfoi.”
urijf nánirini.*

18 Seyfné Gorixo tfáminti nibiróna eniná amipi negf arfowéyf dfwf Sainaiyi rininjipimi dání sijnwf winiro arfa wirow egfapi wi miwinarinoi. Ayf dfwf anani we tñi fa xripaxf imoninjipimi anwi e nuróna rfa apíawf weri sfa xaiwf yidoariri rfwipi tñi apianwf tñi nawini eri yarinjagi niwiniro

19 pékákí enj tñi rini ri ikaxf xwiyfá rinarinjipinijf rini yarinjagi arfa wigfawixini. Xwiyfá ikaxf niri rina rinarinjipi arfa niwiróna Mosesomi risisf re urigfawixini, “ ‘Nene ami Gorixomi arfa owianeyi.’ m+neaimonarini.’ urigfawixini.

20 Ayf Gorixo sekaxf “Áma worani, memé airani, dfwf ripimi amaf nironirfnayf, sijná nearo pikirixini.” urifpi nani wayf winifagi nani e urigfawixini.

21 Ayf sijnwf e winifapi minj yfwf niriroweapaxf enjagi Moseso eni re rininjigini, “Nioni wayf nikarinri enj siririjnwf ninarini.” rininjigini.

22 Agwi rina seyfné dfwf eniná segf arfowéyf bagfa axipimi mibf rixa dfwf Saioniyi rininjipimifnijf rémofawixini. Dfwf apimi Nwfa aninj sijnf imoninjoya anf ikwifroninjerini. Anf api Jerusaremiyi rininjf anfnami ikwifroninjipirini. E anfnajf fa miropaxf imoninjipi awi neanimána yayf nera wiapfnarigferini.

23 E áma Gorixoya niaíwf xamijnoninjf imonigfáyf —Ayf anfnami aninjf njweapf rfa nani wigf yof rixa anami njwirarininjyfrini. Ayf awi eanigferini. E Gorixo, áma niyoní mí ómómiximf

enfo ηweaneriñi. Diñf áamá xwíayo niñwearóná wé róniñf yarigfáyfyápi aññnamí peyíaná Gorixo wé uroáriñfyf tññf e, ayf erini.

24 E Jisaso eni tññf erini. O xwíyá siñf Gorixo “E e niseaiimfáriní.” réroáriñfpi nání negf wáwuñf imóniñoriñi. Ragf o niñperfíná puñfpi — Apí xwíyáfánñf niñriñriñá “Nioni péápimi dání seyfné diñf niyimñf imóniñfpi meapfífáriní.” riñiñfpiñi. Apí ragf eñíná xiráo Keno xogwáo Aiborfómi pikíxwirfó wíáná puñfpi — Apí xwíayo dání “Nioni nání eñf meai.” riñiñfpiñi. Apimi seáyi e imóniñi. Apí niñpiñi tññf e seyfné ríxa agwi baríñoi.

“Gorixo nearariñfpi aríkwfkwf mñwipa éwanigini.” uríñf nánriñi.

25 Xwíyá searariñomi aríkwfkwf wipfrixiniñi sñwí ainenaxfđfpoyí. Negf arfowé eñíná Moseso xwíá tñyo dání erirf wíagi aiwí aríkwfkwf wigfáyf Gorixo píf umamófpiñi mímúrogfá eñagi nání seyfné eni aññnamí dání erirf neaiariñomi aríkwfkwf niñwirfínáyf, “Pírf neamamómniñi enfápimi ananiñi mímúropaxenerini.” riyaiwinariñoi?

26 Eñíná o dñwf Sainaiyi riñiñfpiñi dání xwíyá ráná xwíá riñimi pobonf nerí yaiwiámf méagi aiwí agwi ríná nenfápi nání Bíkwíyo niñriñri eániñf rípi neariñfriñi, “Nioniyá diñf tññi xwíarí ámi bi yaiwiámf niñmenfíná xwíaríni marfái, añña tññi eni yaiwiámf menfínfáriní.” neariñfriñi.

27 Xwíyá Gorixo niñriñá ámi biyi riñfpi, ayf rípi áwanf nearimfánriñi riñiñi. Amípi

anipá imónipaxí mimóniñipi íníná anijí imóníwiniginiñi amipí anipá imónipaxí imóniñipi —Apí xfo xwíá amipí nimixiríná imixiñipirini. Apí anipá imixárímánini nání riniñi.

²⁸ Ayináni Gorixoyá xwioxíyo ñweañwápi wí anipá mimónipaxí enagi nání omi yayí numerane “Ení eániñí Gorixo imóniñipi, ayí apiráni?” ñyairirane awayini íá ñyamixinirane ñiñwearane xfo e érixiniñi wimónariñipi neranéná yayí winipaxí imóniñipi éwanigini.

²⁹ Negí Nwíáo amipí sipí imóniñipi ríá nariniñipániñí imóniño enagi nání api e éwanigini.

13

“ *Gorixo yayí winipaxípi oyaneyí.* niseaimóniríná rípi rípi érixini.” *uriniñi nánirini.*

¹ Seyíné áamá Jisasomi ñiñí ñiwikwíroro nání sérixímeániñí imónigíáyí nání ñiñí sipí wiarigíapi pñi mwiári anani sini wírixini.

² Áamá wí “Áamá añí mi ñañíyo aiwá mírañí wiariniñi.” ñyairiróná maiwí añíñajíyo wigíá enagi nání seyíné áamá añí mi ñañíyo aríá mikeamó aiwá mírañí wírixini.

³ Segí sérixímeá gwí añíyo ñweagíáyí nání ñiñí aríá mikeamó seyíné eni nawini gwí ñiñwearóniñí nimóniro aríá wírixini. Sérixímeá paimímí wiarigíáyí nání ñiñí peá mímó “Nene eni gíwí tíñwaéne enagi nání axípi e neaipaxíríani?” ñyairiwo aríá wírixini.

4 Ámá íwí inarigfáyo ríxa nimeánimáná inarigfáyorantí, síní míméanipa nemáná inarigfáyorantí, nìyoní Goríxo pírf umamonfá enagí nání seyíné segí meánigfápi peayí nìwianíro wí tñí íwí mínimepa éríxíntí. Íwí nínírfná ayí Goríxoyá síñwíyo dání piaxí weánipaxípi yaríñagfa nání raríñntí.

5 Xwíá tíyo nìñwearóná nìgwí nání dñf sípi seaiaríñpi xe áxenwaríñntí oneainí síñwí mìwínipa éríxíntí. Bìkwíyo nìríní eáníñ rípi Goríxo xewaníño re ríñf enagí nání raríñntí, “Nioní wí mìrìwáramó erí wí mìsiepísamó erí emfáríntí.” ríñf enagí nání raríñntí.

6 Ayínání nene wará saríwá mímáriní Bìkwíyo nìríní eáníñ rípi rípxeneríntí, “Arírá niaríño, ayí Áminá Goríxo enagí nání nioní wí wáyí emíméíntí. Ámá pí pí nínikáriro aí Goríxomí dñf wíkwíroaríñápi pírf nìrakípxí meníntí.” rípxeneríntí.

“Neaipeñweagfáwa yagfápimi ikaníñf owianeyí.” uríñf náníntí.

7 Áminá xámi xwíyíá Goríxoyápi nìsearéwapíyiro seaipeñweagfáwa nání dñf irónfpoi. Awa síní mípé nìñwearóná néra núfasáná imónagfápi nání dñf nìmoro Goríxomí dñf nìwíkwírooro yagfápa axípi oyaneyíniro ikaníñf wiaxídpoi.

8 Jisasí Kiraiso imóníñpi ámi xegí bí xegí bí imónaríñmaní. Aníñf imóníñpi eníná dání apíntí imóníntí agwí ríná ení síní axípi imóníntí ná ríwíyo ení aníñf míní axípi imóníntí enfáríntí.

9 Ayínáni xwiyfá Kiraiso neaiiñpí nání rínñpí maríái, xwiyfá xegí bî nání éwapñarigfá xixegíni imónñpí iniigfá waxññí xe oneamáronírî síñwí mîwññpaní. Ayí rîpí nánírîni. Gorixo ayá nînearimîxírî neaiiñpimí dání dññí síxí níníránénáyí, naññ neaimîxîpaxí imónñpimí xfdarññwññí. Nañwí nání ñwí ikaxíyo “Rîpí ñwíáxññí. Rîpí ananírîni.” rínñpimí dání wí dññí síxí neainîpaxí menññí. Ayínáni áamá xámi “Ñwí ikaxí rínññí apimí oxfdimññí.” nîyaiwiro xfdigfáyí apí naññ wí wimîxñññmaní.

“Rîdiyowá nání wayfá Gorixo wimónarññ rîpí éfrîxññí.” urññ nánírîni.

10 Nene íráí onññwá Jisasí Kiraiso rîdiyowánññí neaiiññwá tññwaénerññí. Rîdiyowá Jisaso inññpí —Apí dññí nîwîkwírorññpimí dání ananñññí nññirane naññ imónarññwáññí. Apí áamá síññí senfá aññ rífkárñññwámí dání yagfápimí xfdarigfáyí bî nîpaxí menññí.

11 Rîpí nání dññí mópoyí. Apaxípa imónigfá xwéowa xwiogwí o omí íwí none tññí negfá áamá tññí yarññwáññí Gorixo yokwarímí oneaiinírî nañwí nîpîkímáná ragfá púññí nîmeámí awawá ñwíái rínññwámí nîpáwiro wîwífá neaáññro aiwí nañwí náó áamá ñweagfê bññanírîwámññí ríá ikeáárarigfárññí.

12 Ayínáni Jisaso ení xegfá áamá agwí axíyónññí mñññgíayo xfo nîperññá ragfá púññpimí dání síyikwí mínññí Gorixo e imónífrîxññí

wimónaríñpí wimiximínirí nání ákíñá íwí e bíaniríwámí dání ríníñfí meanínigíní.

13 Ayínání nene áamá síní “Nwí ikaxíyo ‘Apí ñwíáxíní. Apí ananíríní.’ ríníñfípimí oxídaneyí.” rarígfáyí ñweagíe píní níwíarímí o tñfí e nání nurane dñfí “Xíomí ayá wíayigíápa nene ení neaiaríná ayí ananíríní.” oyaiwianeyí.

14 Ayí rípi nání seararíñíní. Anfí bí xwíá tíyo nene aníñfí íníná ñweaníwá nání mimóníñagí aí anfí añnamí ríwíyo imónínfápi nene ñweáwanígínirí dñfí níwikwímorane yaríñwá enagí nání raríñíní.

15 Ayínání Jisaso neaiñfípimí dání Goríxomí rídíyowá nání wayíá yayíní uméwanígíní. Negí mañíyo dání áamá wíyo pí pí nurírná oníní negí Ámináorínfíníñfí nurírane waroparí wíwanígíní.

16 Goríxo áamá xíoyáyí wíníyo naníní wíiro díwí ikeamónígfáyó amípí bí míní wíro yaríñagía níwínírná yayí winaríñfí enagí nání seyíné apí nání aríá mikeamó nero éfírxíní. E neróná rídíyowá nání wayíá Goríxo wimónaríñpí yaríñagía nání raríñíní.

17 Segí áminá seyíné Jisasomí píraníñfí xídífírxínirí seaipenwearígfáwamí —Awa Goríxo yaríñfí imímí wíáná níseaipenwearíná egíápi nání “Ayí apí nání enwáriní. Apí nání enwáriní.” urípírfáwaríní. Awamí aríá níwíro ínímí yeáyí wurínfírxíní. Seyíné píraníñfí aríá níwíro ínímí níwuríníronáyí, awa níseaipenwearóná wigí dñfí ríá muxé dñfí yayí níyaiwíro seaipenwearírfáriní. Seyíné e mepa nerónáyí, nanfí imóníñpí wí seaimíxínfá meníní.

18 Amípi none neranéná píráníjé íá niyamixíniri éwanigíniri nerane nání re neaimónarini, “Gorixoyá siñwíyo dání píráníjé wé róníjépi ní néra waríñwini.” neaimónaríñagí nání seyíné none nání Gorixomi xwíyíá rírímí wípoyí.

19 Nioni pírf ní rakiaríjépi anípa imónáná seyíné tíámíni añíni bímíá nání Gorixomi ríxíjé ayá wí uríírixíniri diríí seaiaríjéni.

Gorixomi nuríírná uríjépi nánírini.

20 Gorixo —O áamá níwayíróniro ñweapaxípi nání míkí ikinorini. Oyá diñíyo dání negí Ámíná Jisaso xwáripáyo dání ámi siñí nerí wiápínimeañrini. Ragí o níperírná púpími dání xwíyíá niyimíjé imóníjé Gorixo “E e níseaimíárini.” réroaríjépi aníjé wayíroaríjé ñagí nání sipísipí imóníñwaéne neamearíjé xwé imóníñorini.

21 Seyíné amípi Gorixo wimónaríjépi nípi ní epaxí imónípi ní nání seaimíxíwínigíni. E nerírná Jisasi Kiraiso —Aníjé íníná seáyí e numepaxí imóníño, ayí oríni. O seaiíjépi dání pí pí xíto yayí winípaxí imóníjépi imóníírixíniri seaimíxíwínigíni. “Aga e imóníwínigíni.” nimónarini.

Yoparf uríjépi nánírini.

22 Gí nírixímeáyíné, ñjé rírémíxí nioni seaiá rípi sepiá ayá wí nírirí meapa nerí nání rípi re osearímíni, “ ‘Píráníjé aríá ókiarí ní mónírane apími oxídaneyí.’ yaiwípoyí.” osearímíni.

²³ Seyíné rípi nání nijíá imónípoi. Negí níríxímeá Timotio ríxa gwí aṅtyo dání wáríawixíni. O síni mé nioní nímeááná yawawi nawíni nibírai síṅwí seananíwíríni.

²⁴ Segí seáyí e nimónírí seaipeṅweaarígíáwami t́ni Goríxoyá imónígíá níyoní t́ni none nání yayí neawiemeaípoi. Ámá nioní t́ni Itari píropenísíyo re ḡweaṅwáyí yayí seaiwárenapariḡwíni.

²⁵ “Goríxo níyínéní ayá seaiwianíwínígíni.”
nimónaríni.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051